

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Toplantı

5 Şubat 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün (2/1588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşmasında geçen Dışişleri Komisyonunun çalışma yöntemleriyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Futbol Maçlarında ve Diğer Spor Müsabakalarında Bütüncül Bir Emniyet, Güvenlik ve Hizmet Yaklaşımı Üzerine Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2562)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221)

3.- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının

Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasını Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588)

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587)

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781)

7.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457)

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594)

9.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532)

10.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458)

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

9'uncu Toplantı

5 Şubat 2020 arŐamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışişleri Komisyonu saat 13.04'te açıldı.

Komisyon Başkanı Volkan Bozkır,

Komisyonun bugünkü gündemine,

İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün (2/1588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşmasında geçen Dışişleri Komisyonunun alıŐma yöntemleriyle ilgili ifadelerine, İlişkin açıklama yaptı.

Futbol Maçlarında ve DiŐer Spor Müsabakalarında Bütüncül Bir Emniyet, Güvenlik ve Hizmet Yaklaşımı Üzerine Avrupa Konseyi Sözlüşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2562),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İŞ Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221),

Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İŞbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İŞbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasını Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İŞbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İŞbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İŞbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile FildiŐ Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İŞbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İŞbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İŞbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 14.57'de toplantıya son verildi.

5 Şubat 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.04

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YILDIZ (Denizli)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışişleri Komisyonunun 27'nci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılıının 9'uncu toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Bugün 10 uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin ilk sırasında, Futbol Maçlarında ve Diğer Spor Müsabakalarında Bütüncül Bir Emniyet, Güvenlik ve Hizmet Yaklaşımı Üzerine Avrupa Konseyi Sözleşmesi yer alıyor.

2'nci olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Filistin Devleti Hükûmeti arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşması'nı görüşeceğiz.

3'üncü sırada, Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan Güvenlik İş Birliği Anlaşması'nı görüşmeyi planlıyoruz.

4'üncü olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanmış olan Enerji ve Madencilik Alanında İş Birliğine Dair Mutabakat Zaptı ile bu Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi yer alıyor.

5'inci sırada, Türkiye Cumhuriyet Hükûmeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyet Hükûmeti arasında imzalanmış olan Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşma'yı görüşmeyi planlıyoruz.

6'ncı sırada, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Svaziland Krallığı Hükûmeti arasında imzalanan Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşması bulunuyor.

7'nci sırada, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanan Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşması'nı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin 8'inci sırasında, ülkemiz ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanan Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması yer almaktadır.

Müteakiben, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanmış olan Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması'nın görüşmesini planlıyoruz.

Gündemimizin 10'uncu ve son sırasında ise ülkemiz ile Uganda Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanan Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması yer almaktadır.

Basın mensuplarına teşekkür ediyorum.

Gündemimize geçiyoruz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Futbol Maçlarında ve Diğer Spor Müsabakalarında Bütüncül Bir Emniyet, Güvenlik ve Hizmet Yaklaşımı Üzerine Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2562) ()*

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Gündemin 1'inci sırasında Futbol Maçlarında ve Diğer Spor Müsabakalarında Bütüncül Bir Emniyet, Güvenlik ve Hizmet Yaklaşımı Üzerine Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/2562) esas numaralı Kanun Teklifi, 17 Ocak 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 22 Ocak 2020 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışişleri Bakanlığımız temsilcisi Bakan Yardımcısı Sayın Yavuz Selim Kıran'a veriyorum. Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugünkü Dışişleri Komisyon toplantımızı Avrupa Konseyinin önemli bir sözleşmesiyle başlatıyoruz. Bildiğiniz üzere, ülkemiz, 1949 yılında kurulan Avrupa Konseyinin kurucu üyesi. Avrupa Konseyinin insan haklarını önceleyerek hazırladığı 225 sözleşmenin Türkiye 121'ine taraf yani yüzde 55'ine tekabül ediyor. Böylece ülkemiz, 47 Avrupa Konseyi üyesi arasında 15'inci sırada yer alıyor. Bu noktada birçok Avrupa Birliği üyesinden önde geliyoruz. Bu tablo, esasen son dönemde de sıklıkla şahit olduğumuz Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin haksız eleştirilerine rağmen, Türkiye'nin Avrupa Konseyinin ilke ve değerlerine olan bağlılığının da bir göstergesini teşkil ediyor. Tabii, bugün görüştüğümüz anlaşmada bu kapsamda Türkiye'nin Avrupa değerlerine, Avrupa Konseyinin ilkelerine olan bağlılığının bir tezahürü.

Hatırlayacağınız üzere, 29 Mayıs 1985'te Juventus ve Liverpool arasında sonuçları itibarıyla hatırlamak istemeyeceğimiz sahneler meydana gelmişti ve bu maçta iki takım taraftarı arasında yaşanan kavgada, arbedede 39 kişi hayatını kaybetmişti. Bu tür üzücü olayların tekrarlanmasını önlemek amacıyla 19 Ağustos 1985 tarihinde Avrupa Konseyi, 120 numaralı Sözleşme'yi imzalamıştı. Tabii, imza tarihinin üzerinden otuz yılı aşkın bir süre geçti. Dolayısıyla o dönemin koşullarıyla bugün ortaya çıkan yeni tehditler ve sorunlar bu anlaşmanın güncellenmesi zarureti doğurdu. Zira bugün -ki o dönem 39 kişinin hayatını kaybetmesine sebep olan faktör holiganlıktı ama- holiganlığın yanı sıra, ırkçılık ve ayrımcılık başta olmak üzere, uluslararası alanda sportif faaliyetleri gölgeleyen pek çok tehdit, sına ve sorun var. O yüzden bu konularda kapsamlı bir çözüm ortaya konulması amacıyla 29 Kasım 2016 tarihinde, 14. Avrupa Konseyi Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansı'nda bugün ele aldığımız sözleşme kabul edildi ve Türkiye de imzaladı. Bu anlaşmayla beraber futbol ve diğer spor müsabakalarında her türlü şiddet ve uygunsuz davranışı azaltmaya yönelik iyi uygulamalara esas teşkil eden ilkeleri ve önlemleri belirliyoruz. Esasen yürürlükte olan sporda şiddetin önlenmesine ilişkin 7182 sayılı Kanun ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun ile kapsamlı bir çalışmayı hâlihazırda Türkiye yürürlüğe koydu. Bu düzenlemeler kapsamında bilet satışları yetkili kişiler tarafından uygun görülen yerlerde yapılıyor. Müsabakalara giriş için elektronik kayıt oluşturuluyor. Yine, stadyumlarda alkol ve tütün kullanılmasına izin verilmiyor. Bu sayede geçtiğimiz iki sezonla kıyaslandığında ülkemizdeki olaylı maç sayısı yüzde 37 azaldı. Bu sezonun ilk on dokuz haftasında ise yine geçen yıla oranla olaylı maç sayısında yüzde 31 azalma var. Neticede Türkiye bir

* (2/2562) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

başarı grafiği ortaya koyuyor. Tabii bu durum, UEFA'nın da dikkatini çekiyor, takdirini topluyor. UEFA yetkilileri, geçtiğimiz yıl İstanbul'da gerçekleştirdiği toplantıda ülkemizde şiddetin nasıl azaldığına dair özel bir çalışma yaptı. Bu noktada Türkiye, UEFA için de iyi bir rol model oldu.

Bu sözleşmenin bizim için bir diğer önemli noktası ise sözleşme kapsamında oluşturulan Daimî Komite Yönetim Kurulunun üyesi olarak bulunmamız. Geçtiğimiz yıl, Avrupa Konseyi Daimî Temsilciliğimizin de desteğiyle Emniyet Genel Müdürlüğü mensubu Volkan Sazak, 32 ülkenin 27'sinin oyunu alarak Daimî Komite Yönetim Kuruluna seçildi. Ülkemiz şu an sadece 6 ülkenin yer aldığı ve güvenlik anlamında sporla ilgili tüm hususları düzenleyen Daimî Komite Yönetim Kurulu üyesi. Aktif katılım sağladığımız bu komite, Lahey'de uluslararası polis koordinasyon merkezini oluşturacak. Merkez, Millî Takım'ımızın da katılacağı EURO 2020 Avrupa Şampiyonası'nın güvenlik tedbirlerini alacak. Yönetim kurulu üyeliğimiz aracılığıyla Daimî Komitenin gündemini de belirleme imkânına sahibiz. İzlanda'da Millî Takım'ımıza yönelik o çirkin tavır sonrasında yönetim kurulu üyemiz konuyu orada da gündeme taşıdı. Aynı şekilde, yönetim kurulunda gözlemci olarak yer alan Europol üyesinin yüce dinimizi, barış dini olan İslam'ı terörizmle gündeme getirmeye çalışması da yine oradaki üyeliğimiz sayesinde yaptığımız girişimlerle engellenmiş oldu. Tüm bu faaliyetlerimiz sonrasında UEFA'daki ağırlığımız da doğal olarak arttı.

2021 yılında UEFA'nın organizasyonlarına katılacak olan ülkelerin polisleri, federasyon temsilcileri ve takım yöneticilerinden oluşan 600 kişilik heyetin katılımıyla UEFA güvenlik açılış toplantısını İstanbul'da gerçekleştireceğiz. Tabii burada önemli bir husus var: Sözleşmenin iç onay süreci eğer 2 Nisan 2020 tarihine kadar tamamlanamazsa burada Daimî Komite Yönetim Kurulu üyeliğimiz sona erecek.

Bugüne kadar 13 ülke sözleşmeyi yürürlüğe koydu. Amacımız bu sözleşmeyle uluslararası spor organizasyonlarında iyi uygulama gücümüzü, etkimizi ve görünürlüğümüzü artırmak. Bu noktada çok iyi bir fırsatı elimizde tutuyoruz ve dolayısıyla bu anlaşmanın yüce Meclisimizde kabul edilmesini önemli buluyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı Erhan Gülveren.

Buyurunuz.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Sayın Başkanım, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Dışişleri Bakanlığı temsilcimizi tekrar etmemek açısından kısaca konuya değinmek istiyorum.

Futbol Maçlarında ve Diğer Spor Müsabakalarında Bütüncül Bir Emniyet, Güvenlik ve Hizmet Yaklaşımı Üzerine Avrupa Konseyi Sözleşmesi ilgili 3 Temmuz 2016 günü -Avrupa Konseyinin-Fransa'nın Saint-Denis şehrinde imzaya açılmıştır. Budapeşte'de 29 Kasım 16 tarihinde yapılan sözleşme ülkemiz tarafından da imzalanmıştır. 1 Şubat 2020 tarihi itibarıyla 33 ülke tarafından imzalanmış, 13 ülke meclisi tarafından da onaylanarak iç hukukun bir parçası hâline gelmiştir.

Sözleşme, 3 üye ülkenin onayı akabinde, 1 Kasım 2017 tarihinde yürürlüğe girdikten sonra, sözleşmeyle spor müsabakalarında alınacak tedbirler, emniyet tedbirleri, güvenlik tedbirleri ve hizmet tedbirleri 3 ayrı bölüm olarak belirlenmiş ve bu tedbirlerin alınmasında çok kuruluşlu bütüncül yaklaşım esas alınmıştır. Bu yaklaşımlarla spor müsabakalarında piroteknik madde kullanımı, şiddet içeren davranışlar ve ırkçı davranışlar başta olmak üzere, sporda şiddetin önlenmesine

yönelik tedbirlerin planlaması, müsabaka öncesinde risk analizleri yapılarak olası tehlikelerin önüne geçilmesi, tarafların toplu olarak buldukları alanlarda ve güzergâhlarda tedbirlerin en üst seviyede planlanması, beklenmedik ve acil durumlara yönelik planların hazırlanması ve tatbikatların yapılması, taraftar temsilcileri ve yerel topluluklarla diyalogu artırmaya yönelik iletişim politikası hazırlanması, sosyal, eğitsel ve suçu önlemeye yönelik projeler hazırlanması, sporda şiddetin önlenmesine yönelik emniyet stratejilerinin geliştirilmesi, Emniyet teşkilatının müsabakaların emniyetli ve güvenli bir şekilde oynanabilmesine yönelik ilgili tüm paydaşların ortak çalışma yapması, şiddetin önlenmesine yönelik seyirden men cezası dâhil etkili tedbirler alınması, fanatiklerle ilgili uluslararası iş birliğinin en üst seviyeye çıkarılması, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde ulusal futbol bilgilendirme noktası kurulması ve bu birimin sporda şiddetle ilgili olarak polis operasyonları, taraftar dinamikleri ve emniyet güvenlik riskleri konusunda ulusal uzmanlık kaynağı hâline getirme hususları düzenlenmiştir.

Sözleşmeyle, Spor Etkinlikleri Emniyet ve Güvenlik Komitesi kurulmuş, 10 devletin sözleşmeyi onaylaması akabinde aktif hâle getirilmiştir. Komite, bu kapsamda, ilk toplantısını Nisan 2020’de Morocco’da yaparak Komite Yönetim Kurulunu belirleyecek seçimi yapacaktır. Bu seçime sözleşmeyi onaylayan ülkelerin temsilcileri aday olarak katılabilecek ve seçimde yeterli oy alabilmesi hâlinde yönetime girecektir. 18 Ocak 1990 tarihinde Meclisimiz tarafından kabul edilen eski sözleşme çerçevesinde kurulan mevcut yönetim kurulunun görevi ise Nisan 2020 tarihinde sona erecektir.

Söz konusu komitenin 6 kişiden oluşan yönetim kurulunda -Nisan 2019’da yapılan, 32 ülkenin 27’sinin oy kullandığı seçimde, biraz evvel de değerli katılımcının söylediği gibi- bir emniyet müdürümüz aktif olarak görev yapmıştır. Bu emniyet personelimizin aktif olarak görev yapması sayesinde de yine İzlanda’daki A Millî Takımı’mıza, Belçika’daki Galatasaray futbol takımımıza karşı yapılan kötü muamelelere anında reaksiyon gösterilerek cevaplarımız verilmiştir.

Bu sözleşme kapsamında, Türkiye Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, Avrupa Komisyonuna üye 47 ülke polis teşkilatına benzer şekilde kurularak Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde Güvenlik Daire Başkanlığı içerisinde, 2016 yılında yönetmelik gereğince onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni sözleşmeyle bu birim kuruluşu ve diğer ülke polisleriyle iş birliği en üst seviyeye çıkarılacaktır. Tüm branşlarda da yine bu uluslararası müsabakalara karşı ülke polisleriyle iş birliği ve koordinasyon en üst seviyeye çıkarılmış olacaktır. Bu kapsamda, 2018’den bugüne kadar birçok ulusla personel alışverişi, görevlendirilmesi yapılmıştır. Aynı şekilde, ülkemizde oynanan tüm uluslararası müsabakalarda da diğer uluslardaki görevlilerin, ülkemizde görev yapmasında kolaylık sağlanmıştır. Bunun sonucunda da yine önümüzdeki EURO 2020’de -UEFA’da müsabık olacak takımımıza- Avrupa Futbol Şampiyonası’yla ilgili Hollanda Lahey’de kurulacak Uluslararası Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezinde ülkemizi temsilen 2 Emniyet müdürümüz görevlendirilecektir.

Yine, A Millî Takımı’mızın, Almanya ve grup müsabakalarında oynayacağı İtalya ve Azerbaycan Ulusal Futbol Bilgi Merkeziyle koordineli kurulmuş ve güvenlik tedbirlerine yönelik toplantılara başlanılmıştır. A Millî Futbol Takımı’mızın oynayacağı grup müsabakalarına ilişkin UEFA ve rakip ev sahibi ülke polis teşkilatlarıyla iş birliği ve risk analizleri yapılmıştır.

Arz ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyelerimiz...

Buyurun Sayın Koç.

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Teşekkür ediyorum

Ben, çok kısa konuşacağım. Sözleşmenin içeriğiyle ilgili herhangi bir şey söylemek durumunda değilim. Öncelikle “Hoş geldiniz.” diyorum Sayın Bakan Yardımcısına ve diğer bürokratlara.

Sadece, Sayın Bakan Yardımcısının sunuşunun başında bir genel değerlendirmesi oldu, evet, Avrupa Konseyinin kurucu üyelerinden bir tanesiyiz “Avrupa Konseyinin sözleşmelerinin önemli bir kısmının, ana sözleşmelerinin tarafıyız ama insan hakları, hukukun üstünlüğü, demokrasinin temel ilkeleri üzerine kurumsallaşmış Avrupa Konseyinin ilkelerini dört dörtlük yerine getiriyoruz.” gibi bir sunu yaptınız. Biz burada iç içeyiz, eksiklerimizi de biliyoruz yani sadece bu konuda -bahsettiğiniz o ilk cümlelerde- Türkiye’de bazı sıkıntılar olduğunun altını çizmek istedim Sayın Bakan Yardımcısı, yoksa anlaşmanın içeriğiyle ilgili herhangi bir şeyimiz yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum.

**FUTBOL MAÇLARINDA VE DİĞER SPOR MÜSABAKALARINDA BÜTÜNCÜL BİR
EMNİYET, GÜVENLİK VE HİZMET YAKLAŞIMI ÜZERİNE AVRUPA KONSEYİ
SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 29 Kasım 2016 tarihinde Budapeşte’de imzalanan “Futbol Maçlarında ve Diğer Spor Müsabakalarında Bütüncül Bir Emniyet, Güvenlik ve Hizmet Yaklaşımı Üzerine Avrupa Konseyi Sözleşmesi”nin beyanla birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2562) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şayet Komisyon Raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 7 Şubat Cuma günü saat 17.00’a kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 2’nci maddesine geçiyoruz.

2.- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221) (**)*

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/2221) esas numaralı Kanun Teklifi, 13 Eylül 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 7 Ekim 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Bakan Yardımcısı Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, maalesef Filistin’de yetmiş yıldan bu yana çözümsüzlük devam ediyor. Bu çözümsüzlüğün temelinde de tabii ki İsrail’in işgali ve hukuk tanımaz yaklaşımı yer alıyor. Ortadoğu Barış Süreci İsrail’in yasa dışı faaliyetlerini yoğunlaştırdığı bugünlerde kritik bir dönemece girdi.

ABD yönetiminin sözde Barış Planı Başkan Trump tarafından, malumunuz olduğu üzere, 28 Ocakta açıklandı. Planın bütünüyle İsrail’in çıkar, hedef ve öncelikleri temelinde maksimalist bir yaklaşımla hazırlandığı ortada. Filistin’e desteğimiz çerçevesinde de bu anlamda plana ilk ve en güçlü tepkiyi biz verdik. Bakanlık olarak çok net ve sert bir açıklama yaptık, keza Parlamentomuzda grubu bulunan bütün siyasi partilerin ortak açıklaması da Filistin davasına olan desteğimizin uluslararası platformda daha güçlü şekilde yankılanmasına sebep oldu. Yine, Sayın Cumhurbaşkanımız bugün de bu anlamda bu sözde barış planına olan tepkimizi çok net bir şekilde ortaya koydu.

Esasen, plana ihtilafın iki tarafından biri olan Filistin’in hiçbir şekilde katkı sağlamasına başından beri müsaade edilmedi. Plan, açıkça, Filistinlilerin temel hak ve özgürlüklerini yok sayıyor; dolayısıyla, Filistinliler açısından hiçbir şekilde bir müzakere zemini de teşkil etmiyor. Bu gelişimin uluslararası toplum tarafından da kabul görmesi mümkün değil. Nitekim, özellikle İslam coğrafyasında plana olan tepkilerin, keza dünyanın diğer bölgelerinden bu plana çok güçlü tepkilerin geldiğini de gördük.

Arap Liginin 1 Şubatta yaptığı olağanüstü toplantıda alınan karar önemliydi. Filistin’in çağrısıyla 3 Şubat günü Cidde’de düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı Acil İcra Komitesi toplantısına Sayın Bakanımız katıldı ve sözde barış planının uluslararası toplum tarafından reddedilmesi gerektiği mesajımızı bir kez daha orada da aktardı. Toplantıda, ülkemizin öncülük etmesiyle konunun Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin gündemine alınması ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun acil toplantıya çağırılması yönünde de karar alındı.

Hatırlanacağı üzere daha önce de yine Filistin davasına olan desteğimiz kapsamında, İsrail’in Filistin halkına yönelik acımasız saldırganlığı ve ABD’nin Kudüs Büyükelçiliğinin yasa dışı şekilde açılmasına mukabele amacıyla Dönem Başkanı Sayın Cumhurbaşkanımız, o dönemde, Dönem Başkanı sıfatıyla İstanbul’da iki İİT Olağanüstü Zirvesi gerçekleştirmişti. Bu zirvedeki kararları da yine Birleşmiş Milletlere taşımış ve kabul ettirmiştik.

Hiç şüphesiz, bugün, Filistin davasının bayraktarı Türkiye Cumhuriyeti’dir. Bu anlamda, Filistin davasına olan desteğimiz ve Filistin halkının kendi egemen ve bağımsız devletinde refah içinde yaşaması için verdiğimiz destekler aynı şekilde önümüzdeki dönemde de devam edecek.

Bugün ele aldığımız anlaşma da bu bakımdan önemli; zira, Filistin’le ilişkilerimizin kurumsallaştırılmış çerçevede her alanda geliştirilmesine ve çeşitlendirilmesine önem atfediyoruz. 25 Ekim 2018 tarihinde Ankara’da imzalanan bu anlaşmayla da inşallah, Filistin davasının güçlenmesi adına önemli bir katkı sağlayacağız. Zira, bu anlaşmayla terör ve terör örgütleriyle mücadele, sınırışan suçlarla mücadele konularında yapılacak iş birliğinin hukuki temelini atıyoruz. Filistin’de ülkemiz

**

(2/2221) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

aleyhine faaliyet gösteren terör örgütlerinin basın yayın organları ile bağlı diğer paravan kuruluşlarının faaliyetleri engellenecek, bunlara ilişkin ulusal mevzuatlara uygun tedbirler alınacak. Yine, Filistin tarafının talebine binaen, Filistin kolluk birimlerinin kapasitesinin geliştirilmesi, teknik imkân ve kabiliyetlerinin iyileştirilmesi konusunda da gerekli adımları atabileceğiz.

Bu çerçevede, Filistin kolluk birimlerine hizmet içi eğitim sertifika programı, Türkiye Polis Akademisi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademi Başkanlığımıza bağlı enstitülerde yüksek lisans, doktora programı gibi alanlarda eğitim verebileceğiz. Dolısıyla, bu sayede Filistin kolluk birimlerine gerekli donanımı sağlayabileceğiz.

Filistin tarafında yürürlüğe giren anlaşmanın Meclis tarafından onaylanmasıyla Filistin'in haklı davasına olan desteğimizi bir kez daha göstermiş olacağız.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakanlığımız İller İdaresi Genel Müdür Yardımcısı Erhan Gülveren, sizin ilave edeceğiniz bir husus varsa buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Sayın Başkanım, günümüzde terörizmle örgütlü suçlar ve uyuşturucu kaçakçılığı arasında yakın bağ bulunmakta olup ülkelerin bu sorunlarla tek başlarına mücadelede başarı sağlamaları mümkün değildir. Bu nedenle, ikili ve çok taraflı iş birliğinde bulunulması büyük önem taşımaktadır. Yabancı ülkelerle imzalanan güvenlik ve işbirliği anlaşmalarıyla, özellikle terörizm başta olmak üzere organize suçlar ve diğer güvenlik birimlerimiz arasında doğrudan iletişim ve temas imkanı sağlanmakta, ikili işbirliğimizin daha da geliştirilmesine katkı sağlayan bir zemin oluşturulmaktadır.

Bugün, küresel dünyanın ortak tehdit olarak kabul ettiği terörizm ve terörizme dayalı organize suçlar, insan yaşamını ve güvenliğini hiçe sayan, devletler otoritesine meydan okuyan en tehlikeli suç türü olarak karşımızda durmaktadır.

Bu çerçevede, Türkiye ile Filistin arasında imzalanacak, başta terörizm ve organize suçlarla mücadele olmak üzere, kara para aklama, siber suçlar, uyuşturucu, insan ticareti, silah, mühimmat, para, pasaport, mafya tipi, tarafların güvenliğini etkileyen terör örgütleri gibi temel başlıklarda sıralanan birçok konularda iş birliği sağlanacaktır.

Sayın Başkanım, kısaca şu ana kadar Filistin'de olan pozisyonumuzdan da bahsetmek istiyorum: Filistin'le aramızda şimdiye kadar 1 anlaşma, 1 protokol ve 3 toplantı yapılmıştır. Bahse konu anlaşma imzalanmadan önce, hâlihazırda Filistin'le aramızda güvenlik ve iş birliği faaliyetleri yürütülmekle birlikte, gerekli yasal zeminin bulunmaması sebebiyle bu faaliyetler istenilen düzeyde gerçekleştirilememektedir. Bu imzalandıktan sonra ilişkilerimiz daha da ileri safhalara gidecektir.

İmzalanan anlaşmayla, başta FETÖ ve diğer terör örgütleri olmak üzere yukarıda saydığım konularda daha hızlı bir gelişme sağlayacağız. Filistin makamları tarafından talep edilecek her türlü hibe, yardım desteklerine imkân sağlanabilecek ve Filistin ile ülkemiz arasında gerçekleştirilecek güvenlik iş birliği faaliyetlerinde hukuki zemin olmadığından yeterli düzeyde iş birliği bundan sonraki zamanda daha da artırılmış olacaktır.

Filistin'le aramızda birçok farklı konuda eğitimler hâlâ devam etmektedir. 102 farklı alanda uzmanlık eğitimi verilmiş, 36'sı Filistin'de olmak üzere 740 kursiyer eğitilmiş. Yine, 2019 yılında 15 kurs programı düzenlenmiş, Polis Akademisinde birçok eğitim almış hâlen 1 yüksek lisans ve 1 doktora öğrencisi eğitimlere devam etmektedir. Bu anlaşmadan sonra bu tür ilişkiler daha da geliştirilerek devam edecektir.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, ben, sadece bir cümleyle Başkan Trump'ın “yüzyılın planı” denilen planıyla alakalı konuya bir Yahudi atasözüyle değinmek istiyorum. Bir Yahudi atasözü der ki: “Tanrı'yı güldürmek istiyorsan ona planlarından bahset.” Sayın Trump'ın planı Tanrı'yı güldürdü mü bilmiyorum ama bizi çok güldürdü.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Sayın Oruç, buyurun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Trump tarafından açıklanan yüzyıllık barış planı asla kabul edebileceğimiz bir şey değil. Daha önce de Bahreyn Konferansı'nda, detaylarını açıklamamış olmakla birlikte, damadıyla birlikte bu projeyi nasıl yürüteceğinin işaretlerini vermişti ve o zaman da bizler tepkimizi ortaya koymuştuk.

Tabii ki Filistin'le dayanışma içinde olmak Türkiye'ye düşen en önemli görevlerden biridir fakat ben, şimdi İçişleri Bakanlığı adına konuşan sayın bürokratin ifade ettiklerini gözden geçirdiğimde, burada “İsrail” diye bir şey yok; yani İsrail'e karşı ne yapacağız, nasıl bir dayanışma içinde olacağız? Bunu bir soru olarak sorduktan sonra, bu noktadan devam etmek istiyorum.

Mazlum Filistin halkıyla dayanışma içinde olduğuna dair gerçekten Mecliste grubu bulunan 5 partinin imzasıyla bir açıklama yayınlandı, bu da önemli bir şeydi, kıymetli bir şeydi fakat bunun arkasının gelmesi gerekiyor. Mesela, elimdeki bir iki veriyi sadece sizlerle paylaşmak istiyorum: Bugün, Türkiye'nin İsrail'le birlikte yürütmüş olduğu ticari ilişkilere, askerî ilişkilere, hiçbir şekilde oralara değinilmeden normalmiş gibi kabul edilip devam ediliyor. Mesela, 2000 yılında -yani AKP iktidara gelmeden önce- Türkiye ile İsrail arasındaki ticaret hacmi 1,1 milyar dolar düzeyindeyken 2018'de 5,6 milyar dolara yükselmiş durumda.

Yine, 2010 yılındaki Mavi Marmara saldırısının sonucunda İsrail'le diplomatik ilişkiler en düşük seviyede seyrederken ekonomik ilişkiler ise hiçbir şekilde gerilemedi, tam tersi artış göstermiştir. Yine, TÜİK verilerine göre 2009-2010 yıllarında İsrail'e 590 bin çimento ihracatı yapıldı. Gönderilen bu çimentonun nerede ve nasıl kullanıldığını eminim ki bütün Komisyon üyeleri çok iyi biliyor. İşgal edilen Filistin topraklarında yani önce tankla topla giriyorlar, sonra iş makineleriyle girip orayı dümdüz bir saha hâline getiriyorlar, sonra askerî çadırlarını kuruyorlar, o bölgeyi tahkim ettikten sonra orada kendi vatandaşlarını oturtmak üzere evler inşa ediyorlar. Filistin'in işgali adım adım böyle gerçekleşirken orada, bu binalarda, İsrail'in işgal ettiği topraklarda kendi vatandaşlarının konut elde etmesine hizmet sağlıyoruz çimento göndererek.

Bir diğer yapmak istediğim vurguysa şu: Hepiniz hatırlayacaksınız Sayın Erdoğan'ın “one minute” çıkışını. O çıkışın hemen akabinde, işte Mavi Marmara süreci kamuoyu tarafından ve Hükümet tarafından değerlendirilmişti ve çok büyük öfkeler ortaya konuldu. Fakat gerçekten bizim açımızdan utanç duyulması gereken bir şeye imza atıldı. O da neydi? Mavi Marmara'nın hesabı hiçbir şekilde sorulmadı, sadece tribünlere ve kamuoyunu yanıltacak genel mesajlarla bu yapıldı. Bunun en temel belgesi de bu hesabın sorulmadığına dair en temel belge de 20 milyon dolar kan parası karşılığında ulusal ve uluslararası davaların düşmesidir. 20 milyon dolar resmî bir tazminat olmamakla birlikte, transferi

gayriresmî bir şekilde gerçekleşmiştir. Bütün bunlar bizim açımızdan elbette yapılacak. Bu anlaşmada ne kadar Filistin halkının yanında durulacağına dair... Anlaşmanın alt metnine de baktığımızda, bu konularla yeterince ilgilenmediğini görüyoruz bu anlaşmanın.

Yine, bir vurguyu daha yapmak isterim. Mazlum Filistin halkının yanında bu kadar ciddi bir biçimde yer aldığımızı ifade ediyoruz ve gerçekten ben tekrar ediyorum, kıymetli bulduk, 5 partinin ortak imzasıyla bir metnin yayınlanmasını. Fakat İsrail’de yaşananlara, İsrail’in yaşattıklarının benzerini biz... Mazlum Filistin halkıyla dayanışırken burada, Türkiye topraklarında ve Suriye topraklarında yaşayan Kürt vatandaşlara dönük benzer uygulamaların olduğunun altını çizmemiz lazım. Filistin halkının yanında samimi bir şekilde olabilmenin yolu Türkiye’de halklar sorununu çözmek, Kürt sorununu çözmek ve Kürt halkına bu eziyeti çektirmemek ve -tırnak içinde ifade ediyorum- bir düşmanlık hukuku üzerinden ilişkileri geliştirmekten vazgeçmemiz gerekiyor.

İki soru sorarak tamamlayacağım konuşmamı. Birinci sorum Türkiye-İsrail ilişkisiyle ilgili. Anlaşmaya bakıldığında Türkiye ve Filistin için tarafı oldukları uluslararası sözleşmelere uygun bir biçimde güvenlik iş birliğinin gerçekleşeceği dile getirilmiştir. Bugün doğru bulsak da dünyanın birçok ülkesi tarafından Hamas ve Filistin Halk Kurtuluş Cephesi terör örgütü olarak kabul edilmektedir. Türkiye bu anlaşmayla “terör” ifadesini kullanırken hangi tanımı kullanmaktadır, bunları mı kastetmektedir, kendi yasasındaki tanımı mı kullanmaktadır, yoksa imzaladığı uluslararası sözleşmelerin tanımını mı kullanıyor?”

Bir diğer sorumsa şu: Türkiye’nin İsrail Devleti’yle güvenlik anlaşmaları var mıdır, varsa 2 ülkeyle benzer anlaşma yapılması, anlaşmaları karşılıklı olarak geçersiz kılmaz mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Sayın Çeviköz buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Filistin konusu, elbette, hepimizin en duyarlı bulduğu konuların başında geliyor. Filistin halkıyla dayanışmamızı her fırsatta dile getiriyoruz ve özellikle de Trump ile Netanyahu’nun beraber fotoğraf vererek yan yana “Yüzyılın Planı” adı altında açıkladıkları Ortadoğu’yla ilgili yeni barış planını da hiçbir şekilde kabul etmiyoruz. Her şeyden önce, böyle bir planın açıklanması sırasında verilen fotoğrafta sadece Amerika Devlet Başkanı ile İsrail Başbakanı’nın bulunması, bunun ne kadar yanlı bir plan olduğunu göstermektedir. Bu fotoğrafın içinde Filistinli hiç kimse yok, bu en büyük eksiklik. Dolayısıyla Filistin tarafına da danışılmadan yapılmış olduğu net bir şekilde meydana çıkmıştır. Planın ayrıntılarına girmeye gerek yok çünkü planın ayrıntılarına girersek zaten Filistin halkının geleceğinin ne şekilde ipotek altına alındığı ve hiçbir ümidin kalmayacağı şekilde bir plan açıklandığı oradan da net olarak gözüküyor. Ama belki şunu vurgulamakta fayda var: Filistinli mültecilerin kendi evlerine ve kendi vatan toprakları olarak bildikleri yerlere geri dönebilme imkânı, bu planla ortadan kaldırılmıştır. Bir de üstelik Kudüs’le ilgili bazı ifadeler var. Kudüs’le ilgili olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin zannediyorum 476 sayılı Kararı’ndan başlamak üzere alınmış bir çok Güvenlik Konseyi kararı vardır. Bu kararların da hemen hemen tamamı bu planla ihlal edilmiş olmaktadır. Filistin halkına, kurulacak olan –sözde- Filistin devleti için, bugünkü topraklarının 2 misli toprak verileceği vadedilmekte. Fakat bu da tamamen bir aldatmacadan ibarettir çünkü Filistin tarafına verileceği söylenen topraklar aslında çöl topraklarıdır. Yani bugün neresinden bakarsanız bakın, Filistin halkını ciddi bir aldatmacayla karşı karşıya bırakan bu planı bizim kabul etmemiz mümkün değildir. Bütün siyasi partilerimizin de Türkiye Büyük Millet Meclisinde böylesine bir kararı reddettiğine dair ortak bir açıklamayı yapması fevkalade isabetli olmuştur.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak dün bir heyetle Filistin Büyükelçiliğini ziyaret ettik. Bu ziyaretimiz sırasında da Filistin Büyükelçisi'ne bu planla ilgili düşüncelerimizi, bunu kabul etmediğimizi, kınadığımızı ve Filistin'in geleceğini de bu şekilde ipotek altına alan bir kararı asla benimsemeyeceğimizi, ileride de Filistin'le olan dayanışmamızı sürdüreceğimizi ifade ettik. Fevkalade de büyük bir memnuniyet yarattık Filistin tarafında, bu politikamızı sürdüreceğiz. Bu vesileyle bu anlaşma gündeme geldiği için Filistin konusundaki tutumumuzu bu şekilde özetlemek istedim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Teşekkür ederim.

Sayın Çonkar, buyurun.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de öncelikli olarak Hükümetimizin özellikle Filistin davasında göstermiş olduğu liderliği alkışladığımızı ifade etmek istiyorum. Aynı zamanda Meclisimizdeki tüm partilerin bu konuda Hükümetin arkasında verdikleri destek de önemlidir. Milletimizin sesinin çok daha gür bir şekilde ifade edilmesine imkân sağlamıştır. Tabii, bu noktada Filistin'le ilgili bu anlaşmayı görüşürken Tulay Hanım'ın -ifade ettiği- özellikle Kürt vatandaşlarımızla ilgili Türkiye'de ve Suriye'de yaşanan süreçleri bu konuya bağlaması kesinlikle kabul edilebilir bir yaklaşım değil. Hepimizin malumu Kürt halkının, Kürt vatandaşlarımızın gerek Suriye'de gerek Irak'ta, Türkiye'de nerede bulunursa bulunsun en büyük hamisi, destekçisi yine Türkiye Cumhuriyeti devleti ve milletimizdir. Suriye'de yaşanan hadiselerde ülkemize sığınan Kürt kökenli kardeşlerimize Hükümetimiz tarafından nasıl sahip çıkıldığı hepimizin malumudur. Siyasi haklar noktasında zaten Türkiye'nin tüm vatandaşlarının eşit haklar çerçevesinde eşit vatandaşlık haklarından yararlandığını hepimiz biliyoruz. Sizler burada, Meclisimizde siyasi parti temsilcileri olarak her gruptan, her etnik yapıdan tüm vatandaşlarımızın eşit temsil noktasında tüm haklarını kullandığını biliyorsunuz. Bu noktada, Hükümetimize ve partimize bu noktada bir eleştiri getirilmesinin yanlış olduğunu söylemek istiyorum. Maalesef ki özellikle Kürt halkına Kürt çocuklarını dağa kaldırarak orada hiç ifade etmek istemediğimiz şekilde bütün her türlü zulmü reva gören, insan haklarına aykırı olarak etnik temizlik yapan, terörün her türlüünü maalesef ki Kürt-Türk demeden bütün milletimize karşı uygulayan PKK/PYD ve YPG terör örgütlerinin asıl problemin kaynağı olduğunu tekraren vurgulamamız gerekiyor. Eğer bu teşhisi yapamazsak maalesef ki böyle anlamsız bir inatlaşma içerisinde milletimize fayda üretmeden siyaset yapmış oluruz. Bu noktada, İsrail'in zulmünü net bir şekilde kınarken kesinlikle bu nokta üzerinden Türkiye'mize yönelik olarak bir eleştiri getirilmesini kabul etmiyoruz. Bizim millet olarak, Hükümet olarak vicdanımız, zulme karşı duruşumuz, adalet yaklaşımımız bütün dünyaca bilinmektedir. Bu Mecliste görev yapan tüm milletvekillerimizin de bu hususta hassasiyet göstermesini istirham ederiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Teşekkür ederim.

Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) - Sağ olun Başkanım.

Ben aynı konuya değinecektim ama Berat Bey'i tekrar etmemek için bir ilave yapayım o zaman.

Şimdi, tabii Filistinliler için Türkiye yeterince bir şeyler yapıyor mu, çaba sarf ediyor mu? Tabii, en iyisi bunu Filistinlilere sormak lazım. Ben kendim daha önce Bakan Yardımcısı sıfatıyla 2 defa Filistin ziyareti yaptım, Gazze'ye de gittim. Gittiğim dönem Mısır'da oradaydı, Mısır istihbaratı da oradaydı. Orada Filistinlilerin en fedakâr, en yapıcı, en yardımcı buldukları ülke Türkiye. Hatta bazıları çok daha ileri gittiğini de söylüyor. Bazısı iyi niyetli, bazısı kötü niyetli.

Tabii, Amerika'nın planında Filistin'deki bu fütursuzluğun yanı sıra Golan da var. Bu, iyice izanın kaybolduğunu gösteriyor. Suriye toprağının ilhakını yasa dışı buluyordu eskiden Amerika, şimdi onu da kaldırdı. Biz, her ne kadar Suriye rejimiyle sorunlarımız olsa da Golan da bir Suriye toprağıdır, onu da kabul etmiyoruz.

Fakat bir şey var, tabii, şunu da kabullenelim ve aklımızı başımıza almamız lazım: Filistin, Golan, işte Keşmir, Doğu Türkistan, bunlar hep İslam İşbirliği Teşkilatında kuvvetle karar alınan konulardı maalesef son dönemde bunun muhatabı ülkelerin hepsi bu konularda eskiden düşünülemez kadar ileri gittiler. Bunda da İslam dünyasındaki bugünkü durumun etkisi büyük. İnşallah bundan sonra daha iyi, daha kararlı, daha eş güdümlü tutumlar alınır diye ümit ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Sayın Oruç, buyurun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben tartışmayı çok uzatma niyetinde değilim ama Sayın Çonkar'ın Türkiye'nin Kürt vatandaşlarımıza dönük yaklaşımıyla ilgili yaptığı değerlendirmeye katılmadığımızı ifade etmek isterim ve konuşmamı sadece bir cümleyle de tamamlamak isterim. Bir devletin en önemli görevi, bahsettiğiniz örgütlerin eğer bu ülkede bir sosyolojik gerçekliği varsa bunu enine boyuna tartışmak ve değerlendirmektir, sosyolojik, ekonomik, siyasal anlamda bununla ilgili ciddi bir araştırma yapıp ve siyasal çözüm noktasında odaklanmasıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Tabii, burada terör örgütlerinin sosyolojik boyutunu tartışmayı doğru buluyorum.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Sayın Oruç'un 2 sorusu vardı. "Bu anlaşmada İsrail nerede?" diye... Tabii, biz bu anlaşmayla Filistin güvenlik bakanlığının kapasitesini güçlendirmeyi ve örgütlü suçlarla mücadeleyi öngörüyoruz. Esasen, İsrail'in de mezalimine karşı burada yaptığı zulme ve işgal politikalarına karşı Filistin güvenlik güçlerinin eğitimi ve kapasitesinin güçlendirilmesi ciddi bir direnç sağlayacak. Filistin'in güçlenmesi, aslında İsrail'in bu işgal ve zulüm politikalarına karşı daha dirençli, daha kapasitesi güçlü bir şekilde cevap vermesine yol açacak.

Hamas'ın terör örgütü olarak kabul edilip edilmediğiyle ilgili bir sorusu oldu. Biz, açıkçası Hamas'ı bölgenin siyasi bir realitesi olarak görüyoruz. Zira, Hamas, 2006 yılında Meclis seçimlerini, Parlamento seçimlerini kazanmış bir siyasi parti yani millî iradenin tecellisiyle orada siyasi bir realiteye dönüşmüş bir yapı.

Kaldı ki biz zaten bu anlaşmayla terör örgütleri tanımında ulusal mevzuatımızı esas aldık yani ulusal mevzuatımıza göre terör örgütünün tanımını belirledik. Dolayısıyla Hamas'ı bu anlaşma kapsamında görmüyoruz.

Teşekkür ederim.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Sayın Başkan, ben bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Sayın Özdağ, buyurun.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcısı, yanlış anlamaya neden olmasın, bu anlaşmanın bir amacı da Filistin güvenlik güçlerini İsrail'e karşı yetiştirmek mi?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Hayır, İsrail’e karşı değil, kapasitesini güçlendirmek.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – O zaman tutanaklar bir daha bir incelen sin de böyle bir ifade kullandınız çünkü.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – İsrail’e karşı değil. Filistin güvenlik makamlarının kurumsal kapasitesinin güçlenmesi, bu anlamda Filistin’in daha da güçlenmesi anlamına gelir. Onu kastettim efendim.

ÜMİT ÖZDAĞ (İstanbul) – Yani yanlış bir şey olmasın.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Yok.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE FİLİSTİN DEVLETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GÜVENLİK İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 - (I) 25 Ekim 2018 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 - (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2221) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankır’ının özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa, 7 Şubat Cuma günü saat 17.00’ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 3’üncü maddesine geçiyoruz.

3.- *Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) (***)*

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/2026) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Haziran 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 18 Temmuz 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

İlk sözü Dışişleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Ekvator'la diplomatik ilişkilerimiz 1950 yılında başladı ve özellikle son on yılda iş birliğimiz önemli bir ivme kazandı. Cumhurbaşkanı düzeyindeki karşılıklı ziyaretler ve büyükelçiliklerin de karşılıklı olarak açılmasıyla ilişkilerimiz hızla güçlenmeye devam etti. Ekvator eski Cumhurbaşkanı Rafael Correa 2012'de ülkemizi ziyaret etmişti, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan da 2016'da bu ziyarete mukabele etti ve bu, Ekvator'a Türkiye Cumhuriyeti'nden Cumhurbaşkanı düzeyinde ilk ziyaretti.

Ekvator'un Ankara Büyükelçiliği 2009 yılında açıldı, ülkemizin Kito Büyükelçiliğini de 2012 yılında açtık, faaliyete geçirdik.

Yine, TİKA'mız, Ekvator'da eğitim ve sosyal alanlardaki projelere teknik ve mali destek içeren faaliyetlerde bulunuyor. Özellikle karşılıklı temasları artırmak suretiyle bu ivmeyi devam ettirmek istiyoruz.

Ekvator'un, özellikle 15 Temmuz hain darbe girişimine karşı Türkiye'nin yanında duran, Türkiye'yle dayanışma gösteren tutumunu her zaman takdirle hatırlıyoruz, not ediyoruz. Bu anlamda, ülkede bir FETÖ varlığı bulunmuyor ve FETÖ tehdidine karşı da Türkiye'yle gösterdiği dayanışmaya müteşekkirimiz.

Tabii, bütün bu anlayış birliği, dayanışma ve pozitif gündem çerçevesinde ticari ilişkilerimiz de geliyor. 2018 yılında ticaret hacmimiz 130 milyon dolar oldu. Ülkede şu anda büyük bir Türk yatırımı var. Bolivar Limanı'nı işletiyor, 750 milyon dolar tutarında. Yatırım kapsamında limanın geliştirilmesi, derinleştirilmesi, modernize edilmesi karşılığında elli yıllık işletme imtiyazı elde edildi.

Tabii, ikili ilişkilerimizi geliştirmek için bu pozitif gündemi hayata geçirmek çok önemli ama bu pozitif gündemin önüne geçilebilecek negatif unsurları ortadan kaldırmak da önemli, tehditlerle ortak mücadele de önemli. Bu anlamda, anlaşmanın önemli bir katkı sağlayacağı muhakkak.

Anlaşma, Kito'da, Sayın Bakanımız ile Ekvator İçişleri Bakanı arasında Şubat 2016 yılında imzalanmıştı. Ülkelerimizin güvenliğini etkileyen terör örgütleri ve bunların eylem metotları ile terörizmin finansmanı gibi sınır aşan suçlarda bu anlaşmanın hayata geçirilmesiyle etkin bir iş birliği gerçekleştirilebilecek.

Yine, iş birliğimiz, bilgi ve istihbarat paylaşımı, tecrübe paylaşımı, yardım talebinin yerine getirilmesi, etkin tedbirler alınması gibi hususları içeriyor.

*** (2/2026) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir

Anlaşma, suçun önlenmesi, suç soruşturmalarında iş birliği yapılması, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı da dâhil olmak üzere örgütlü suçlarla mücadelede iş birliğinin de hukuki temellerini atıyor.

Anlaşmayla, Ekvator polisinin ülkemizdeki eğitim programlarına katılımları da mümkün olabilecek.

Bu sebeple, yüce Meclisimizin bu anlaşmanın onaylanması konusunda desteklerini bekliyor, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

İçişleri Bakanlığımız temsilcisi Sayın Gülveren, buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Sayın Başkanım, bir önceki konuşmamda da belirttiğim gibi, artık, günümüzde, başta terörizm, organize ve uyuşturucuyla meydana gelen suçlarla mücadele ülke sınırları içerisinde yapılmakla beraber, uluslararası mahiyet gösterdiğinden dolayı diğer ülke polisleriyle yapılan iş birliği ve anlaşmalar önem kazanmakta.

Dolayısıyla, bizim Ekvator Cumhuriyeti'yle ileride yapacağımız güvenlik iş birliği anlaşması bu anlamda bizim için çok önemli. Bu anlaşma sayesinde -Sayın Bakanımın da söylediği gibi- başta kara para aklama, uyuşturucu, insan ticareti, silah mühimmatı, para ve pasaport, mafya olmak üzere tüm konularda Ekvator'la iş birliği yapmamız sayesinde, suç ve suçlularla mücadelenin çok daha etkin olacağını değerlendiriyoruz.

Şimdiye kadar, Ekvator'la, 4 Şubat 2016'da, yine Kito'da güvenlik ve iş birliği anlaşması yapılmıştır. Bugüne kadar Ekvator ile ülkemiz arasında, Ekvator polisine iki farklı alanda uzmanlık eğitimi 5 kursiyere verildi. 2017 yılında, yine, Ekvator polisine KOM Daire Başkanlığı tarafından uzmanlık alanında bir bilgi verildi. 2018 yılında yine 3 kursiyere eğitim verilmiştir. Ayrıca, polis akademisine şu ana kadar bir eğitim verilmemiştir. Bu anlaşma imzalandıktan sonra, bu kanun teklifi kabul edildikten sonra, Ekvator'la yapılacak konularda da bizim güvenlik konusunda yapacağımız iş ve işlemlerin de çok daha ileri safhalara gideceğini değerlendiriyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetiyle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLE EKVATOR
CUMHURİYETİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI ARASINDA GÜVENLİK İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 4 Şubat 2016 tarihinde Kito'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2026) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa, 7 Şubat Cuma günü saat 17.00'ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

İçişleri Bakanlığımız temsilcilerine katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Gündemin 4'üncü maddesine geçiyoruz.

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) (****)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1588) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ocak 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 27 Mart 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

İlk sözü, yine Dışişleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, her zaman ifade ediyoruz; Somali, Afrika ortaklık politikamızda çok kritik bir ülke. Son dönemde, maalesef, özellikle bu ülkenin istikrarına ve huzur ortamına yönelik birtakım terör saldırıları gerçekleştirildi. ElŞebab militanlarının, 28 Aralık ve 18 Ocak tarihlerinde Mogadişu-Afgooye yolu üzerinde gerçekleştirdiği terör saldırılarında 2'si Türk vatandaşı, 81 kişi hayatını kaybetti. Tabii, Somali'yle dayanışmamızı bu saldırılara karşı da gösterdik ve iş birliğimizi bu saldırılara karşı da muhafaza ettik. Saldırıların hemen ardından, askerî uçağımızla 29 Aralıkta yaralı 16 Somali vatandaşını, 21 Ocakta ise 4 vatandaşımızı ve 6 Somaliliyi refakatçileriyle birlikte tedavileri için ülkemize getirdik. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Somalililerin yanında olmaya, elimizden gelen yardımı yapmaya devam edeceğiz. Somali'nin bir an evvel istikrara kavuşması için asayişin sağlanması kilit önemde, bunu biliyoruz.

**** (2/1588) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Bu çerçevede, Somali politikamızın önemli bir ayağını da güvenlik sektörü oluşturuyor. Somali ulusal ordusunun belkemiğini oluşturacak taburlar TURKSOM Askerî Eğitim Merkezimiz tarafından eğitilip donatılıyor, Polis Özel Harekât eğitimlerimiz de tüm hızıyla devam ediyor. Bugüne kadar 363 Özel Harekât polisi yetiştirdik, eğitimleri tamamlandığında 2 bin kişilik Özel Harekât birimi halkın güvenliğini ve bölgenin asayişini sağlama konusunda önemli bir güç olacak ve böylece istikrar ve asayişin sağlanmasıyla, Somali'nin sahip olduğu gerçek potansiyeli de ortaya çıkarabileceğine, uluslararası alanda hak ettiği konuma gelebileceğine inanıyoruz. Öyle ki bugün 3 bin kilometre uzunluğuyla Afrika'daki en uzun sahil şeridinde sahip olan Somali, bulunduğu konum itibarıyla, ülkemizin Doğu Afrika'daki varlığının da en stratejik noktalarından biri. Bu ülke, jeostratejik konumu itibarıyla, uzun dönemde, ülkemizin, Etiyopya, Güney Sudan, Sudan, Uganda ve Orta Afrika Cumhuriyeti başta olmak üzere, çok büyük bir pazara ulaşmasını sağlayabilecek bir noktada. Dolayısıyla, Somali'de gerçekleştirilecek sektörel projeler, bölgedeki diğer ülkelerde bir koridor oluşturmak için de birinci adım olarak görülebilir.

Somali'de, diğer birçok alanda olduğu gibi, elektrik ve petrol başta olmak üzere, enerji ve madencilik alanında da yüksek bir potansiyel var. Somalili yetkililer, 30 milyar varil büyüklüğünde rezervi olduğu belirtilen Somali kıyılarındaki bir alanı, önümüzdeki dönemde 15 blok hâlinde lisans ihalesine çıkarmayı planlıyor. İhale sürecinin sağlıklı yürütülebilmesi için, Somali Petrol ve Maden Kaynakları Bakanı 6 Mart 2019'da ülkemizi ziyaret etti ve ziyareti sırasında enerji ve madencilik alanlarında ülkemizin tecrübelerinden faydalanma arzularını dile getirdi. Sayın Cumhurbaşkanımızın da kamuoyuna bu yönde açıklamaları olmuştu ve bu anlamda, 3 Haziran 2016'da Mogadişu'da imzalanan ve bugün görüşmekte olduğumuz mutabakat zaptıyla, Somali'nin bu alanda ihtiyaç duyduğu konularda uzmanlık ve tecrübe paylaşımını sağlayabileceğiz.

Bir çerçeve metin niteliğinde olan bu mutabakat zaptıyla, iki ülkenin petrokimya sektörlerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi sağlanacak. Kurulması öngörülen ortak enerji ve madencilik çalışma grupları, ülkelerimiz arasında tecrübe ve uzmanlık paylaşımı için önemli bir platform olacak. Bu platformlarda ortak seminerler, konferanslar ve sergiler düzenlenecek.

Yine, mutabakat zaptıyla tesis ettiğimiz hukuki zemin sayesinde, ülkemiz ve Somali arasında iş birliğinin geliştirilmesine yönelik daha somut bir gündemle önümüze bakabileceğiz. Başta petrol olmak üzere, hidrokarbon kaynaklarında Somali'nin sunduğu fırsatlar büyük uluslararası enerji şirketlerinin de gündeminde. Bu ülkenin sunduğu imkân ve fırsatların ülkemiz ve şirketlerimizce de değerlendirilmesi, mükemmel seviyede ilerleyen ilişkilerimizi taçlandırarak ve somut çıktılara dönüşecek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız Genel Müdürü Sayın Safa Uslu.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ SAFA USLU – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben de Bakanlığımız adına sizi saygıyla selamlıyorum.

Kısaca, Somali anlaşmamızda Sayın Bakan Yardımcımızı tamamlayıcı nitelikte kısa bir bilgi arz etmeye gayret edeceğim.

Tabii, bundan üç hafta önceydi zannediyorum, gene burada Kenya'yla ilgili anlaşmamızı görüşmüştük. Orada kısaca özetlediğimiz, Afrika açılımı içinde enerjinin yeri konusunu gündeme getirmiştik, orayı anlatmaya gayret etmiştik.

Tabii, kısaca özetlemek gerekirse, 2005 yılından beri Afrika açılımı içerisinde ülkemiz sektörel anlamda da var olma gayretinde, enerji gibi rekabetçi bir alanda varlık göstermek de dünya liderlerinin olduğu bir oyun alanında çok da kolay değildi, bunun için biraz zaman geçmesi, bizim de Bakanlık olarak Afrika'yı öğrenmemizi gerektiriyordu.

Biz, bu süreçte, tabii ki Afrika'da öncelikli ülkeleri, gerek enerji gerek maden arz güvenliği açısından "Afrika'da hangi sektörler, hangi ülkelere gitmeliyiz?" bakışıyla, öncelikli ülkeleri farklı gözlemler takarak değerlendirdik.

Tabii, burada, gerek siyasi ilişkilerimizin iyi olduğu ülkeleri tasnif ettik gerek lojistik anlamda ulaşılabilecek kolay ülkeleri tasnif ettik, bir yandan da sektör olarak enerji, maden ve hidrokarbonlar alanında hangi ülkelerin olabileceğini birkaç farklı bakışla puanlayarak değerlendirdik.

Tabii, bu değerlendirme süreci çok duruşan değil, zaman içinde devamlı değişiyor; gerek Afrika'nın konumunu gerekse ülkelerin dinamizmini beraber değerlendirdiğinizde, bizim önceliklerimiz sabit de kalsa Afrika'da gideceğimiz ülkeler bazen farklılık gösterebiliyor. Bu bakıştan baktığınızda, tabii, Somali bizim için daha tutarlı bir ülke çünkü biz, sadece Somali'yi değil, bölgesindeki, Afrika Boynuzu'ndaki diğer ülkeleri de önemsiyoruz. Sadece ülkeler değil, aynı zamanda koridor ülkeler, rota ülkeler kurma gayretindeyiz. Bu anlamda, Somali ve bir sonraki görüşeceğimiz Etiyopya önem arz etmekte.

Somali özeline geldiğimizde, tabii, hidrokarbon alanında ciddi potansiyeli olduğunu değerlendiriyoruz. Son zamanlarda Sayın Bakan Yardımcımızın da vurguladığı gibi Somali'nin de bu konuda çok ciddi çabaları var, uluslararası şirketlerden de ilgilenen önemli şirketler var. Biz de Türkiye Petrolleri şirketimizin burada varlık göstermesini arzu ediyoruz. Bizleri de bu ihalelere davet ettiler, görüşmelerimiz devam ediyor yaklaşık bir yıldır. Bunların nihayete ermesi için ve gerçekleşmesi için gereken gayreti gösteriyoruz.

Tabii, burada sadece bir oyun planı olarak şunu da vurgulamak lazım: Stratejimiz Somali'den hidrokarbon kaynakları almak gibi anlaşılmasın, karşılığında tabii Türkiye'nin kendine matuf özellikleri gereği, modeli gereği sadece almaya değil, bölgedeki ihtiyaçları karşılamaya yönelik de bir bakış açımız var; bu da tabii ki elektrik konusu. Elektrikte de Somali'nin ihtiyaçları kaçınılmaz. Biz de öncelikle devlet şirketlerimizle -özel sektörün çünkü hâlâ gidebileceği çok güvenli bir bölge değil- daha yapılabilir projeleri de onlara sunmaya gayret ediyoruz.

Arz ederim Sayın Başkanım.

Sağ olun.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Bugün gündemimizdeki 10 anlaşmadan, bununla birlikte başlayan ve bundan sonra devam eden 7'si Afrika'yla ilgili. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin Afrika politikasıyla ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisinin bazı düşüncelerini ve Afrika'yla ilişkilerimizin tarihini hatırlatmak istedim. Tarih çok önemli çünkü son yıllarda tarihi yeniden yazma çabaları giderek dikkati çekiyor. O yüzden bazı hatırlanması gereken önemli tarih milatlarını da bu vesileyle hatırlatmış olurum diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, Mogadişu'daki ilk büyükelçiliğimizin ne zaman açıldığını aşağı yukarı aynı dönemde Bakanlığa girdiğimiz için siz bilirsiniz, diğer arkadaşların da bilmesini arzu ederim. 1979 yılında açılmıştır Mogadişu'daki büyükelçiliğimiz. Aslında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığında

Afrika Dairesi de 1978 yılında kurulmuştur ve Ocak 1978-Kasım 1979 tarihleri arasında görev yapan 3'üncü Bülent Ecevit Hükümetinin Afrika'ya açılım politikası Dışişleri Bakanlığının o tarihlerden itibaren sadakatle yürüttüğü bir politika olmuştur.

Bu şahsiyetleri özellikle anmak isterim: 31 Ağustos 1978 tarihinde Kenya Cumhurbaşkanı Kenyatta'nın ölümü üzerine düzenlenen cenaze törenine de Türkiye'yi temsilen o dönemdeki Devlet Bakanı merhum Orhan Eyüboğlu katılmıştır. Yine o dönemin Dışişleri Bakanı -ki Afrika'ya açılım politikasını da fevkalade titizlikle izleyen Dışişleri Bakanı- yine merhum Gündüz Ökçün'dür. Dolayısıyla sanki Türkiye'nin Afrika'ya açılımı birdenbire böyle 21'inci yüzyılda başlamış gibi bir izlenim ediniliyor ve hep bunlar öne çıkarılıyor. Bunun doğru olmadığı söylendiği zaman da 1998 yılında başlatılan Afrika politikası yine Dışişleri Bakanlığı tarafından hatırlatılıyor. O da doğru değil, öbürü de doğru değil; esas doğru olan 1978 yılında Dışişleri Bakanlığında Afrika Dairesinin açılmasıyla ve 3'üncü Ecevit Hükümetiyle izlenmeye başlanan Afrika'ya açılım politikasıyla Türkiye'nin Afrika'ya açılmasının başlamış olmasıdır. O dönemde Mogadişu Büyükelçiliği gibi aynı zamanda Darüsselam Büyükelçiliği de açılmıştır 1979 tarihinde yani Tanzanya ve Somali'ye yani Doğu Afrika'ya ne kadar önem verdiğimiz o dönemde çok kuvvetli bir şekilde vurgulanmıştır. Fakat, maalesef, biliyorsunuz 1980 sonrasında, askerî darbeden sonra gerek darbe hükümeti gerek ondan sonraki görev yapan hükümetler zamanında Mogadişu ve Darüsselam Büyükelçiliğimiz kapatılmış, üstelik çok daha eskiden, hatta zannediyorum 1940'lı yıllardan itibaren bile açık olan Akra Büyükelçiliğimiz de kapatılmıştır. Bu da bizim Afrika politikamıza o dönemde görev yapan hükümetlerin ne kadar saygısızca davrandıklarını göstermektedir.

Bugün, Türkiye'nin Afrika'yla ilişkilerinin geldiği nokta elbette fevkalade gurur vericidir. Türkiye'nin Afrika Kıtası'ndaki büyükelçilik sayısı dünyada ya birinci ya da ikinci sıradadır. Bunları fevkalade önemsiyoruz. Ancak bütün bu söylediğim tarihleri ve o tarihlerde Afrika'ya ilk açılımı gerçekleştiren değerli devlet insanlarını da anmak istedim. Bunun için, fırsat verdiğinizden dolayı size çok teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Tabii, Amerika Birleşik Devletleri'ni de Kristof Kolomb'un keşfiyle bağlantılandırmak gibi bir şey oldu Sayın Çeviköz.

Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle bir yöntem üzerine birkaç şey söylemek istiyorum tabii herkesi burada selamlayarak. Bu Dışişleri Komisyonunun toplanma tarzı, yöntemi gerçekten oldukça aceleye getiriliyor ve yeterince bu önergeleri tartışma ve üzerinde çalışma imkânı bizlere verilmiyor. Şerhler bile apar topar hazırlanıyor. Dolayısıyla daha demokratik bir işleyiş ve özellikle mutlaka iktidar partisinin bu önergeleri hazırlarken kendine tanıdığı bir zaman vardır ama diğer partilerin de bu konu hakkında -yani gündeme getirilen konular hakkında- yeterince sağlıklı çalışabilmeleri ve komisyonda daha sağlıklı tartışma yürütebilmeleri açısından gerekli imkânın, zamanın tanınması gerektiğini söylemek istiyorum.

Onun dışında, bu önergeye ilişkin olarak sizler de halkımız da biliyor ki biz HDP olarak her zaman halklardan, doğadan, kadınlardan, emekten yana olan bütün önergeleri, bütün gelişmeleri destekliyoruz ve bunun için çaba harcıyoruz. Ancak bu önergede de bundan sonraki önergelerde de şöyle bir şey var: Birincisi, bu enerji politikalarıyla ilgili olarak esastan şöyle bir itirazımız var bizim; biliyorsunuz son dönemde bir iklim krizi tartışması var ve dünyanın yakın bir gelecekte hidrokarbonlardan kaynaklı, karbondioksit salınımından kaynaklı büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olduğu ve dolayısıyla

da ekolojik bir hayatın örülmesi için, ekosistemi korumak için devletlerin, ülkelerin, halkların, toplumların kendilerini buna göre yapılandırmasının gerekliliği tartışılıyor ve bizim ise böyle bir süreçte odaklandığımız konular, özellikle son dönemde hep bu enerji politikalarında hem Türkiye’de madenlerle ilgili, hidrokarbonlarla ilgili, Doğu Akdeniz’de, Libya’da, işte şimdi burada Somali’de ve diğer Afrika ülkelerinde böyle yönelimlerimiz var. Bu yönelimlerin aslında halklar için ve doğa için, ekoloji için faydalı olduğunu düşünmüyoruz.

Ayrıca ben çok da merak ediyorum, Somali’yle bir bilgi paylaşımı olacağı söyleniyor. Türkiye’nin enerji, hidrokarbonlar konusunda ne kadar bir birikimi ve deneyimi var? Bu da ayrı bir soru işareti. Yani halkın kaynaklarının, halkın birikimlerinin daha gelecek öngörüsüyle, ekosistemi koruyan bir anlayışla seferber edilmesi gerektiğinin önemine dikkat çekmek istiyorum.

Yine, burada, mutabakat zaptında Türkiye tarafından arama faaliyetlerinde bulunacak şirketlerin nasıl belirleneceğine dair de herhangi bir bilgi verilmemiştir; onun da altını çizmek istiyorum. Yani bu sebeple anlaşmada, Türkiye’de ilgili alanlarda faaliyet yürüten şirketlere karşı eşit mesafede durma ilkesinin garantisi olmadığına yönelik bir izlenimimiz var.

Yine Somali’de insan hakları ihlallerinin -bilmiyorum bu iktidar partisini ne kadar ilgilendiriyor ama- oldukça had safhada olduğunu görüyoruz. Af Örgütünün Kasım 2019’daki yayınlarından bunu görebiliriz.

Bütün bu gerekçelerle HDP olarak bu anlaşmaya şerhlerimiz olduğunu burada belirtmek isterim.

Teşekkürler.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır’ın, İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözge’ünün (2/1588) esas numaralı Kanun Teklifi’nin tümü üzerindeki konuşmasında geçen Dışişleri Komisyonunun çalışma yöntemleriyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Sayın Kemalbay, tabii, Dışişleri Komisyonunun çalışma yöntemleriyle ilgili görüşünüzü dinledim. Aşağı yukarı bu dönemde 19 toplantı yaptık ve belirli bir gün belirli bir saatte her hafta toplanma imkânına sahip değiliz çünkü Meclisin çalışmadığı haftalar olabiliyor. Dolayısıyla mümkün olduğu kadar önceden toplantı tarihini açıklarak ve belgeleri paylaşarak bu toplantıları yürütüyoruz. Bu toplantının belgeleri geçtiğimiz perşembe günü yollandı ki sanıyorum Meclis çalışmaları itibarıyla altı günlük bir süre yeterli bir süredir. Ayrıca bütün bu anlaşmalar Meclis internet sitesine hemen giriliyor. Şu anda 170 anlaşma havale edildi Komisyonumuza, bugünkü toplantı haricinde 123’ü kabul edildi ve bunlardan Genel Kurulda da 33’ü görüşülerek kabul edildi. Dolayısıyla elimizde bakiye anlaşma -bugün hepsi kabul edilirse- yaklaşık 37. Bunları bütün üyelerimizin rahatlıkla inceleme imkânına sahip olduğunu düşünüyorum. Acil bir durum olduğu takdirde -ki o çok ender durumlar itibarıyla- bazen kısa zamanda toplanma ihtiyacı olabiliyor ama dış işleri konuları dinamik bir süreçtir ve bazen zaman çok kısa sürelerle gelebilmektedir. Onun dışında bu Komisyonun demokratik temayüllere uyduğu kanaatindeyim, aksine görüş tabii ki olabilir. O açıdan bu bilgiyi vermek ihtiyacını hissettim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasını Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Soruyu sanırım tam algılayamadım ama tabii özellikle çevre ve hangi şirketlere bu işlerin verilebileceği konusunda iki soru algıladım ben sayın vekilimizin yorumlarından. Tabii, artık günümüzde hayata geçirilen her bir enerji projesinin, her bir enerji yatırımının uluslararası çevresel standartlara uyması uluslararası sözleşmelerin de bir gereğidir. Anlaşmada da hangi şirketlere vereceği konusunda -tabii ki bu iki ülke arasında imzalanan bir anlaşma- özellikle devlet şirketlerinin burada söz konusu olduğunu vurgulayabilirim. Tabii ki talip olan özel şirketlerin desteklenmesi de bu anlaşmanın içerisinde kayda geçirilmiştir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığı cihetiyle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ENERJİ VE MADENCİLİK ALANINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR MUTABAKAT ZAPTI İLE MUTABAKAT ZAPTINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR NOTALARIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - (1) 3 Haziran 2016 tarihinde Mogadişu’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı” ile Mutabakat Zaptında değişiklik yapılmasına dair “Notalar”ın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1588) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 7 Şubat Cuma günü saat 17.00'ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 5'inci maddesine geçiyoruz.

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) (****)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1587) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ocak 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 27 Mart 2019 tarihinde ise Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Afrika Boynuzu'nun kalbinde Etiyopya çok stratejik bir konumda bulunuyor ve biz de bu ülkeyle ilişkilerimizi son derece önemsiyor ve her geçen gün daha da güçlendiriyor, çeşitlendiriyor ve derinleştiriyoruz. Ticaret hacmimiz 2002 yılında 40 milyon dolardı, bugün 400 milyon doları aştı. Biz daha da büyük bir potansiyel görüyoruz ve bunu kısa sürede inşallah 1 milyar dolara çıkarabileceğimizi de düşünüyoruz. Tabii, ülkemizin bu ülkedeki yatırımları da bu ülkenin kalkınması adına çok önemli. Türkiye, Etiyopya'da en fazla yatırımı bulunan ülkelerin başında geliyor, ilk 3'te her zaman, 2'nci sırada şu anda. 2003 yılında Etiyopya'da yalnızca 1 Türk firması vardı ama 2019 itibarıyla yaklaşık 200 Türk firması bu ülkede mevcut ve bu ülkenin de farklı sektörlerde en büyük işveren ülkelerinden biriyiz ve buradaki yatırımlarımız da bugün itibarıyla 2,5 milyar doları aştı. TÜRK EXIMBANK'ın tek bir proje için en fazla kredi verdiği ülke de yine Etiyopya. Yapı Merkezi şirketimizin bu EXIMBANK kredisiyle üstlendiği demir yolu projesi de bitmek üzere.

Sivil havacılık konusunda da ilişkilerimiz güçleniyor. Türk Hava Yolları ve Etiyopya Hava Yolları, İstanbul-Addis Ababa güzergâhında haftalık yedişer yolcu seferi düzenliyor. Ülkemiz, Addis Ababa Büyükelçiliğimizin Etiyopyalı acentelerle temasları ve düzenlediği etkinliklerle sağlık turizmi hedef ülkeler arasında da yer almaya başladı. Bu konuyu da son derece önemsiyoruz ve birtakım tedbirler alıyoruz, birtakım mekanizmalar hayata geçiriyoruz.

Yine, TİKA'mız, Türkiye Diyanet Vakfı, Kızılay başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarımız da Etiyopya'nın çeşitli yerlerinde ihtiyaç sahiplerine önemli sayıda gıda, ilaç ve yardım paketi dağıtım faaliyetleri yapıyor. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımızın burslarından da en çok faydalanan ülkelerden biri Etiyopya. Bugüne kadar 612 Etiyopyalı öğrenciye Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız burs verdi. Sadece bu yıl 77 öğrenci bu haktan faydalıyor.

***** (2/1587) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Yine, Etiyopya'yla iyi seyreden ilişkilerimizin potansiyel barındıran ancak potansiyelini tam olarak gerçekleştiremeyen alanlardan biri de enerji ve madencilik. Doğal gaz rezervlerinin 113 milyar metreküp seviyesinde olduğu tahmin edilen Etiyopya'da yeni keşiflerle bu miktarın 225 milyar metreküp seviyesine ulaşması öngörülüyor. Ülkemiz ile Etiyopya Federal Cumhuriyeti arasında 28 Aralık 2016 tarihinde imzalanan bu anlaşmayla enerji ve madencilik alanında ikili iş birliğimizin desteklenmesini arzu ediyoruz. Anlaşmada geçen iş birliği alanları arasında petrol ve gaz altyapıları konusunda ortak proje geliştirilmesi, mineral ve hidrokarbon kaynakları konusunda eğitim programları düzenlenmesi, deneyim ve ihtisas paylaşımı için ortak faaliyetler düzenlenmesi, mineral zenginleştirme alanlarında teknik iş birliği yapılması, madencilik ve hidrokarbon çalışma grubu tesis edilmesi hususları bulunuyor. Anlaşma kapsamında tesis edeceğimiz madencilik ve hidrokarbon çalışma grubu aracılığıyla anlaşmanın hükümlerinin uygulanmasını da sağlayacağız. Etiyopya'da enerji ve madencilik alanlarında faaliyet gösteren şirketlerin yatırımları bugün 200 milyon dolar seviyesinde. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle bu alanda faaliyet gösteren Türk özel sektör firmalarının Etiyopya'daki faaliyetleri de artacak, güçlenecek. Yaklaşık 1,5 milyon küçük ölçekli madencinin geleneksel madencilik yöntemlerini kullandığı bilinen Etiyopya'da bu anlamda yatırımcılarımız için önemli fırsatlar mevcut. Bu sebeple, anlaşmanın Parlamentomuz tarafından kabul edilmesini önemsiyor ve desteklerinizi bekliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Sayın Uslu, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ SAFA USLU – Sayın Başkanım, ilaveten, tabii, Etiyopya'nın önemine vurgu yapmak gerekirse Afrika'nın en hızlı büyüyen ülkelerinden bir tanesi olarak Etiyopya aynı zamanda en dinamik ülkelerinden 100 milyon nüfusuyla. Enerji sektöründe de varlık göstermek tabii ki bizim için de kaçınılmazdı. Tabii, biz, burada önemli olan madenciligi şu anda anlaşmamız itibarıyla önemsiyoruz. MTA International şirketimizin öncelikli ülkelerinden bir tanesidir. Tabii, Etiyopya'nın lojistik anlamda bazı zorlukları vardır denize ulaşma açısından. Bunlar, tabii, Cibuti üzerinden karşılanacak şekilde zaman içinde strateji anlamında düşünüldü ve gerçekleştirilmesi öngörülüyor. Tabii, şu anda hemen bugünden yarına MTA International bölgeye gitmeyecek. Zira MTA International'ın Afrika'da şu anda yaptığı işler var; Sudan, en son Nijer'le bir anlaşması oldu. Bunu iş planı dâhilinde 2020 yılının sonuna doğru bir temas kuracak şekilde yapmaya gayret ediyoruz.

Önümüzdeki süreçte ne yapacağımıza dair bir cümle olarak da... Etiyopya'ya tabii madencilik alanında da daha evvel eğitim vermiştik MTA olarak. Bu eğitimlerin karakterinin de tabii biraz daha sürdürülebilir olmasını önemsiyoruz çünkü Etiyopyalıları buraya getirip burada yirmi günlük eğitim vermek aslında kısıtlı bir fayda sağlıyor. Bunun sürdürülebilir hâle gelmesi için diğer devlet kuruluşlarıyla da kurumlarımızla da iş birliğimiz devam ediyor. En son Etiyopya'da TİKA'nın uhdesinde olan bir bina var, orada bu eğitimlerin bir yıla sari şekilde verilmesi için de çalışmalarımız devam ediyor. Dolayısıyla tek sefer bir fayda sağlamaktansa faydayı sürdürülebilir hâle getirmek gibi de eğitim anlamında bir hedefimiz var. Etiyopya da bu anlamda Afrika'da önem kazanan ülkelerimizden.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ETİYOPYA FEDERAL DEMOKRATİK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA MADENCİLİK VE HİDROKARBON ALANLARINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - (1) 28 Aralık 2016 tarihinde Addis Ababa’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1587) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç’ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 7 Şubat Cuma günü saat 17.00’ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

Gündemin 6’ncı maddesine geçiyoruz.

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) (*****)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1781) esas numaralı Kanun Teklifi, 21 Mart 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 29 Nisan 2019 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir. 26’ncı Yasama Döneminde Komisyonumuzca oy birliğiyle kabul edilen anlaşma dönemin sona ermesi sebebiyle Genel Kurulda görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

***** (2/1781) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Esvatini Afrika'nın en küçük ülkelerinden biri, yüz ölümü 17 bin kilometre kare. Daha evvel bu ülkenin adı Svaziland Krallığı olarak biliniyordu ama 19 Nisan 2018'de Svaziland Kralının kararıyla Esvatini Krallığı veya Esvatini olarak bu ülkenin adı deęiŐti ama o dönem anlaşma imzalandığında ülkenin ismi Svaziland olduğu için anlaşmanın baŐlıęı da bu Şekilde kaldı.

Tabii, biz, Afrika ülkelerine baktığımız zaman büyük kk ayrımı yapmıyoruz -dünyanın hiçbir ülkesi için- ve bu anlamda Esvatini de bizim için ilişkilerimizi geliŐtirmeyi hedeflediğimiz bir ülke, hatta Esvatini'de bizim büyükelçilik açma kararımız var. 2017 yılında bu kararı aldık, 2018'de Cumhurbaşkanını kararı çıktı, inşallah önümüzdeki dönemde bu ülkede büyükelçilik amayı planlıyoruz.

Tabii bugün bu anlaşmayı görüŐmemizin Şöyle bir tesadf de oldu: Dn Esvatini Krallığı'nın Türkiye'ye akredite Belçika nezdindeki büyükelçisi, Sayın Cumhurbaşkanımıza güven mektubunu sundu. Bu güven mektubunun sunulmasının ertesinde bu anlaşmayı grŐyoruz.

Tabii, Esvatini Krallığı'nın FET'yle mücadelemizde gösterdiği dayanıŐmayı da çok önemsiyoruz. 15 Temmuz hain darbe giriŐimi sonrası bu ülke hemen Türkiye'yle dayanışma mesajı göndermiŐti bize ve bu dayanıŐmayı da her zaman takdirle hatırlıyoruz ve tabii FET'nn bu kıtada özellikle farklı ülkeler üzerinden, komŐu ülkeler üzerinden bu ülkeye sızma giriŐimleri de var ama ülke yönetiminin bu konuda da gayet müteyakkız ve hassas olduğunu biliyoruz. Bugüne kadar tabii Esvatini'yle çok arzu ettiğimiz üzere gelişme de her anlamda biz bu ilişkileri geliŐtirmeyi arzu ediyoruz. 21 Esvatinili ğrenci bugün Türkiye burslarından yararlanmış durumda ve ilişkilerimizi daha da derinleŐtirmek adına 2016 yılında biz bu anlaşmayı akdettik. Bu anlamda özellikle ticaret ve ekonomik iş birliğimizin gelişmesi için bu anlaşma hukuki bir zemin oluşturacak. Hâlihazırda mevcut ticaret hacmimiz 1,5 milyon dolar, anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte inşallah bu ticaret hacmini katlamayı öngörüyoruz.

Anlaşmayla, tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi, eğitim ve sağlık, enerji ve mineral kaynaklar, balıkçılık, karşılıklı yatırım, biliŐim ve teknoloji, ticareti geliştirme alanlarında iş birliğimiz güçlenecek, bakanlar düzeyinde Türkiye-Esvatini karma ekonomik komisyonu kurulacak. Bu, tabii, çok önemli bir platform olacak. Bildiğiniz gibi KEK mekanizması ikili ekonomik iş birliği alanlarının güçlendirilmesi, ticaretin teşvik edilmesi, ekonomik iş birliğinin geliştirilmesi ve uygulamada çıkılabilecek sorunların incelenmesi için önemli bir mekanizma. Bu arada Esvatini lkemizde bir ticaret ofisi de açmak istiyor. Anlaşmanın onaylanması bu anlamda önemli bir mesaj ve motivasyon olacak. Esvatini bu anlaşmayı onayladı ve iç mevzuat uyarınca doğrudan yürürlüğe koydu.

Biz de bir an evvel bu anlaşmanın Parlamentomuzda kabul edilmesini önemsiyoruz, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Ticaret Bakanlığımız Genel Müdürü Sayın Hsn Dilemre, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ HSN DİLEMRE – ok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Bakanlığım adına zattalınızı ve sayın milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, malumunuz, Türkiye olarak Afrika'yla ticari ve ekonomik ilişkilerimize büyük önem atfediyoruz. Bu kapsamda 2003 yılından itibaren uyguladığımız Afrika lkeleriyle ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi stratejisi çerçevesinde Afrika'da kurumsal varlığımızı güçlendirmek için ve yasal altyapıların oluŐturulması için çaba harcıyoruz. Bu çerçevede, bu stratejimizin baŐlatılmasından bu yana 47 Afrika ülkesiyle ticari ve ekonomik iş birliği anlaşması, 30 Afrika ülkesiyle yatırımların karşılıklı teŐviki ve korunması anlaşması, 5 Afrika ülkesiyle de serbest ticaret

anlaşması imzaladık. Bu arada Dış Ekonomik İlişkiler Kurulunun da 2002 yılında 5 adet olan iş konseyi mekanizması 2019 yılı itibarıyla 45 iş konseyine ulaşmıştır. Söz konusu stratejiyle küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin bölge ülkelerine açılımlarının sağlanması, Türk sanayisi için ham madde ve yarı mamullerin doğrudan ve uygun fiyatlarla Afrika ülkelerinden temin edilmesi, müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik firmalarımızın Afrika ülkelerindeki pazar paylarının artırılması hedeflenmektedir. Tüm bu çabaların neticesinde hem ülke hem de bölge düzeyinde ticari ve ekonomik ilişkilerimizin günbegün ilerlediğini görmekteyiz.

Sayın Başkanım, Afrika Kıtası'nda 2003 yılında ihracatımız 2,1 milyar dolar olarak gerçekleşmişken 2019 yılında 15,8 milyar dolara ulaştı. İthalatımız da 2003 yılında 3,3 milyar dolarken 2019 yılında 9,3 milyar dolara yükselmiştir. 2003 yılında Afrika Kıtası'yla 5,4 milyar dolar olan ticaret hacmimiz 2019 yılında toplam itibarıyla 25,2 milyar dolara ulaşmıştır. Müteahhitlik firmalarımız da Afrika Kıtası'nda bugüne kadar yaklaşık 69 milyar dolar değerinde 1.449 proje üstlenmiştir. Bu, ülkemizin yurt dışında üstlendiği toplam proje bedelinin yüzde 17,2'sine tekabül etmektedir. Biz, bu çerçevede özellikle de Sahra Altı Afrika ülkelerinden Esvatini'yle ikili ticaretlerimizin geliştirilmesinin faydalı olacağını değerlendiriyoruz. Esvatini hem (SACU) Güney Afrika Gümrük Birliği hem (SADC) Güney Afrika Kalkınma Topluluğu hem (COMESA) Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı gibi bölgesel ekonomik örgütlere üyedir ve büyük ölçekli pazarlara erişim açısından da belli bir öneme sahiptir.

Ticari ilişkilerimize baktığımızda, 2018 yılında 1,3 milyon dolar olan ikili ticaret hacmimiz 2019 yılında 300 bin dolar seviyesine gerilemiştir. Esvatini'yle ticaretimiz hep inişli çıkışlı seyretmiş ama düzenli olarak hem ihracatımız hem ithalatımız olmuştur. 2019 yılında ihracatımız 156 bin dolar, ithalatımız da 144 bin dolardır. İhracatımızda metal dışı mamullerin, ithalatımızda da makine, cihazların ilk sırada geldiğini görüyoruz.

Sayın Bakan Yardımcımız sundular, Ticari Ekonomik İşbirliği Anlaşması 3 Kasım 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önceki konuda şöyle bir öneri getirmek istiyorum: Daha iyi bir çalışma olması açısından biz bir ay önceden bu gündemlerin bilgisini almayı önemli buluyoruz. Bir de sözleşmeler Genel Kurula bir gün önceden haber verilerek geliyor ki bu daha da olumsuz etkiliyor. Bu konuda da yine gerekli duyarlılığın gösterilmesini talep ediyoruz. Onun dışında, biraz önce yaptığım değerlendirmeleri yine bu gündem için de yapıyorum yani bu ülkelerle, özellikle Afrika ülkeleriyle yapılan anlaşmalar, biraz önce Ticaret Bakanlığı tarafından verilen açıklamalar bir büyümeye işaret ediyor. Evet, bunlar bir büyüme fakat bu büyümenin Türkiye açısından, halklar açısından gerçekten bir karşılığı var mı diye baktığımızda, biz bugün bir ekonomik kriz yaşıyoruz ve bu sadece şirketlerin büyümesi ve dış ilişkilerde de, dışişlerinde de şirketlerin çıkarları ve demokratik ilkeler doğrultusunda hareket edilmeyerek korunuyor, kollanmaya çalışılıyor ve orada çalışan işçilerin de insana yakışır koşullarda çalışmaları, ücretlerini almaları, müteahhitler karşısındaki haklarıyla ilgili ihlallerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalarda da oldukça başarısız olduğumuzu söylemek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Ben size bir müjde vereyim: Şu anda 37 anlaşmamız kaldı. Bundan sonraki 3 toplantıda bu 37 anlaşmayı görüşeceğiz. Gündemimizi çok demokratik bir yaklaşım içinde bu şekilde size üç ay önceden bildirmiş oluyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Peki, içerikleri de verirseniz daha sevinirim tabii ki.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SVAZİLİND KRALLIĞI
HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (I) 3 Kasım 2016 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (I) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (I) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1781) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 7 Şubat Cuma günü saat 17.00’ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

7.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) (*****)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Gündemin 7’nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

***** (2/1457) esas numaraları Kanun Teklifi tutanağa eklidir

(2/1457) esas numaralı Kanun Teklifi 14 Aralık 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 19 Aralık 2018 tarihinde ise Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, değerli Komisyen üyeleri; ülkemiz 1975 yılında Mozambik'i bağımsızlığının ardından ilk tanıyan ülkelerden biri. Maputo Büyükelçiliğimiz 15 Mart 2011 tarihinde açıldı. Keza Beira'da bir fahri başkonsolosumuz görev yapıyor. Mozambik'in hâlihazırda ülkemizde temsilciliği bulunmuyor ama bugün yine anlamlı bir tesadüfle ülkemize akredite olan Mozambik'in Roma Büyükelçisi dün Sayın Cumhurbaşkanımıza güven mektubunu sundu.

Doğu Afrika ülkelerine olduğu gibi, Mozambik'e de insani ve kalkınma yardımında bulunmaya önem veriyoruz. 2017 yılından beri Mozambik'te faaliyetlerini sürdüren TİKA'mız sağlık, eğitim, tarım gibi pek çok alanda çeşitli projeler yürütüyor. Keza 2019 yılı Mart ayında ülkede meydana gelen Idoi Kasırgası dolayısıyla 2 askerî uçakta arama kurtarma ekibi ve acil insani yardım malzemesi desteği sağladık, ihtiyaç sahiplerine de 3.500 gıda ve hijyen kiti dağıttık. Halklarımız arasında eğitimden ticarete ilişkilerimizin, iş birliğimizin gelişmesine önem veriyoruz. 1992 yılından bugüne 76 Mozambikli öğrenci Türkiye bursu hakkı kazandı.

Türk Hava Yollarımızın Mozambik'e Johannesburg üzerinden haftada 3 kez seferi var. Mozambik'teki Türk firmalarının enerjiden müteahhitliğe çeşitli alanlardaki yatırımlarının ve projelerinin toplamı 640 milyon dolar. Hâlihazırda bu ülkede aktif olan başlıca 5 şirketimiz var. Yine 4 şirketimizin temsilcileri de çeşitli projelerde yer almak üzere Mozambik makamlarıyla temas hâlinde. Mozambik'e petrol yağları, inşaat malzemeleri, gübre, ambalaj malzemeleri, elektrikli makine ve aletler, demir çelik ve alüminyum ürünleri ihraç ediyoruz. İkili ticaret hacmimiz 2002 yılında yaklaşık 2 milyon dolardı, bu yıl 150 milyon doların üzerine çıktı. Sayın Cumhurbaşkanımız 23-24 Ocak 2017 tarihlerinde bu anlamda ülkemizden Mozambik'e Cumhurbaşkanı düzeyindeki ilk ziyareti gerçekleştirdi ve bu ziyareti sırasında da 250 milyon dolar hedefini koymuştu ticaret hacmimiz için. Dolayısıyla bu hedefe bir an evvel ulaşmak istiyoruz, şu anda çok yakınız. İkili ekonomik ve ticari ilişkilerimizin kurumsal ayağı olan DEİK Türkiye-Mozambik İş Konseyi 2015 yılından beri faaliyette.

Bunun yanında, tabii, bu alandaki ilişkilerimizi geliştirmek ve teşvik etmek için hukuki bir zemin oluşturmak istedik, buna da ihtiyaç duyduk. Bu çerçevede bugün gündemdeki anlaşma 2017 yılında Maputo'da Cumhurbaşkanımızın ziyareti sırasında imzalandı. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte Mozambik'te ticaret hacmimizin artmasını; yatırım, turizm, tarım ve sanayi dâhil çeşitli alanların da gelişmesini hedefliyoruz. Anlaşmayla Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması -GATT olarak bildiğimiz- ve Dünya Ticaret Örgütü yükümlülükleri ve ulusal mevzuatlarıyla uyumlu olarak iki ülke arasındaki mal ihracatı ve ithalatına konu gümrük vergileri, resim ve diğer harçlara ilişkin birbirlerine en çok kayırlan ülke statüsü verilmiş olacak. Sahip olduğu kıyı şeridi ve Maputo Limanı gibi limanları sayesinde Mozambik, Zambiya, Zimbabve, Bostvana, Esvatini, Malavi ve hatta Güney Afrika Cumhuriyeti'nin kuzey bölgelerinin denize bağlantısını sağlayan stratejik bir konumda. Dolayısıyla bu anlamda bu ülkeye firmalarımızın daha güçlü bir hukuki zeminle ilgi göstermesini önemsiyoruz ve Mozambik, ekonomik kalkınması için ülkesine yatırım yapmak isteyen firmalara da bu anlamda ciddi kolaylıklar sağlıyor. Ülkede zengin hidrokarbon ve kömür rezervlerinin işletilmesi kapasite yetersizliği nedeniyle dış yatırımlara bağlı. Anlaşmayla kurulacak KEK mekanizmasının işler hâle gelmesiyle iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin gündeminde yer alan konuların toplantılarla düzenli takibi

yapılabilecek ve bu mekanizma yine her ülkeyle olduğu gibi Mozambik’le ticari ilişkilerimize de katkı sağlayacak. Mozambik, anlaşmanın onay süreçlerinin tamamladı. Biz de bir an evvel onaylayıp, iç hukuk sürecimizi tamamlayıp bu ülkeyle aramızdaki potansiyeli tam anlamıyla değerlendirmeyi arzu ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Sayın Dilemre, var mı ilave edeceğiniz bir husus?

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ HÜSNÜ DİLEMRE – Sayın Başkanım, Mozambik’le ticari ilişkilerin geliştirilmesinin biz de faydalı olacağını değerlendirdiğimiz için anlaşmayı hazırladık, sizlere sunduk. Mozambik’le ekonomik iş birliğinin geliştirilmesini önemsiyoruz çünkü son derece zengin yer altı kaynaklarına sahip bir ülke. Petrol, doğal gaz, kömür, alüminyum, niyobyum, tantalum, demir ve altın rezervleri var Mozambik’in. 2019 yılında bizim 85,9; yaklaşık 86 milyon dolarlık bir ihracatımız vardı, ithalatımızsa 67,7 milyon dolar olmuştu. En fazla ihraç ettiğimiz demir çelik, elektrikli makine ve cihazlardır; ithalatımızda da tütün, taş kömürü, linyit, yağlı tohumlar ve bazı cihazları görüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MOZAMBİK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 24 Ocak 2017 tarihinde Maputo’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1457) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan’ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 7 Şubat Cuma günü saat 17.00'ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

Ticaret Bakanlığımızın temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) (*****)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Gündemin 8'inci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1594) esas numaralı Kanun Teklifi 7 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 27 Mart 2019 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Fildişi Sahili Afrika politikamız bakımından hedef ülkelerden biri. Bildiğiniz gibi, Sayın Cumhurbaşkanımız 2016 yılında bu ülkeyi ziyaret etmişti ve yine Cumhurbaşkanı düzeyinde ülkemizden bu ülkeye gerçekleştirilen ilk ziyaret olmuştu, tabii son derece bereketli bir ziyaretti de. Cumhurbaşkanımızın ziyareti sırasında 9 farklı anlaşma imzaladık bu ülkeyle. Bugün görüştüğümüz anlaşma da bu anlaşmaların arasında yer alıyor.

İkili ilişkilerimizin en önemli boyutu ekonomi. 2002 yılında ticaret hacmimiz 32 milyon dolardı, bugün 400 milyon dolara ulaştı. İnşaat firmalarımız bu ülkede son derece aktif. Toplu konut ihtiyacı bağlamında ülkemizle iş birliği için şu anda teknik temaslar devam ediyor. Fildişi Sahili'nin 2016-2020 Ulusal Kalkınma Programı çerçevesinde bölgede önemli bir askerî güç olma hedefi de var. Bu kapsamda ordunun modernizasyonu, kapasite artırımı, yönetim reformu ve savunma sanayisi alanında çalışmalar mevcut. Bu anlaşmayla savunma sanayisi iş birliği faaliyetlerinin hukuki bir temelde yürütülmesi, ihtiyaç duyulan savunma sanayisi ürünlerinin ortak üretimi ve teknoloji transferi amaçlanıyor. Ayrıca, müşterek üretilecek ürünlerin üçüncü ülkelere satışı da hedefleniyor. Fildişi Sahili'nin ihtiyaç duyduğu savunma sanayisi ürünlerinin ülkemizce karşılanması ve savunma sanayisi iş birliğinin her iki ülkenin yararına geliştirilmesini hedefliyoruz.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi, şirketlerimize savunma yan sanayisinde, askerî alanda, beslenme ve inşaat gibi alanlarda da Fildişi Sahili'yle iş birliği imkânı sağlayacak. Esasen savunma sanayisi alanında bu ülkeyle hâlihazırda önemli bir ivmeye de sahibiz. "Shield Africa" adlı Afrika pazarına yönelik 21-24 Ocak 2019 tarihleri arasında Abidjan'da düzenlenen Uluslararası Güvenlik ve Savunma Fuarına şirketlerimiz katıldı. Türkiye-Fildişi Sahili ortaklığıyla kurulan şirketin merkezi bugün Abidjan'da ve bu şirket de önemli bir kazanım oldu savunma sanayisi alanındaki iş birliğimiz açısından.

(2/1594) esas numaraları Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Askerî iş birliği anlaşmalarımız da hâlihazırda mevcut. 2015 tarihinde Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşması'nın ülkemizdeki iç hukukta olan süreci 2017 yılında tamamlandı. Aynı tarihte imzalanan Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması'nın Türkçe, İngilizce ve Fransızca metinleri arasındaki mevcut uyumsuzluğun giderilmesi için çalışmalar sürüyor, biz notamızı illettik, yanıt bekliyoruz.

Batı Afrika'ya açılan bir kapı özelliği taşıyan Fildişi Sahili'yle savunma sanayisi iş birliğimizin geliştirilmesi esasen bölgedeki diğer ülkelerle ilişki kurulmasını da kolaylaştıran bir etkide bulunacak ve bu anlamda savunma sanayisinde hem kendi ihtiyacımızı karşılama hem de ihracat pazarımızı geliştirme yönündeki hedefimiz anlamında önemli bir katkı sağlayacak.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Savunma Sanayii Başkan Yardımcısı Sayın Serdar Demirel, sanıyorum bir cenazeniz varmış, ona rağmen buraya katıldınız; Allah rahmet eylesin, baş sağlığı diliyorum.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Çok sağ olun.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Buyurunuz.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI SERDAR DEMİREL - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; malumları olduğu üzere, savunma sanayisinin gelişmesi için ihracat önemli araçlardan bir tanesidir. Bu kapsamda ülkelerin silah alımları da o ülkelerin en üst düzey mevkileri tarafından gerçekleştirildiği için savunma sanayisi iş birliği anlaşmaları büyük önem taşımaktadır bu ülkelerin pazarına girmek açısından. Nitekim, bu tip anlaşmalar savunma ürünlerini pazarlayan, üreten firmalarımızın da bu ülkelerdeki görüşmelerinde ciddi bir önem taşımaktadır. Bugüne kadar 75 ülkeyle savunma sanayisi iş birliği anlaşmamız var, 45 ülkeyle de çalışmalarımız devam ediyor. Bugün burada, bu ve bundan sonraki 2 önergede 3 adet Afrika ülkesiyle imzalanacak savunma sanayisi anlaşmaları tensiplerinize arz ediliyor. Her iki ülke de Afrika'da en gelişmiş ülkelerden sayılmakta ve Türkiye savunma sanayisi için de önemli ortaklardan sayılmaktadır.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetiyle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE FİLDİŞİ SAHİLİ CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (I) 29 Şubat 2016 tarihinde Abidjan'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1594) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 7 Şubat Cuma günü saat 17.00'ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 9'uncu maddesine geçiyoruz.

9.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) (*****)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1532) esas numaralı Kanun Teklifi 26 Aralık 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur ve 14 Ocak 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Sudan'da malumunuz 2019 Eylül ayında yeni Hükümetin kurulmasından sonra ilişkilerimizi aynı şekilde devam ettiriyoruz ve bu ülkede ekonomik kalkınmayı, sosyal barışı, siyasi uzlaşmayı ve istikrarı destekliyoruz.

Sayın Bakanımız 2019 yılının Ağustos ayında Anayasal Bildiri imza törenine katıldı Sudan'da, keza Birleşmiş Milletler 74'üncü Genel Kurulu marjında Sayın Cumhurbaşkanımız, Sudan Başbakanı Hamduk'u kabul etti. Bu üst düzey temaslarda mevcut ikili iş birliği projelerimizin sürdürülmesi yönünde karşılıklı irademizi teyit ettik. Sudan Dışişleri Bakanı önümüzdeki aylarda ülkemizi ziyaret edecek ve yeni Sudan yönetimiyle ilişkilerimizin de bu şekilde yol haritası oluşturulacak.

Ticaretimiz 2019 yılında Sudan'daki karışıklıklardan etkilense de gelişiyor, yoluna devam ediyor. 2002 yılında 72 milyon dolardaki ticaret hacmimiz, 2018 yılında 400 milyon doları aştı. İnşallah, bu rakamı daha da artırmak istiyoruz.

Sudan ile ülkemiz arasındaki mevcut savunma sanayisi ilişkileri bu anlamdaki potansiyeli tam olarak yansıtmıyor maalesef. Askerî ve savunma alanlarında ilişkilerimizi kurumsal zeminde ilerletmek istiyoruz. Esasen askerî iş birliği alanında daha önce 2 anlaşma imzalanmıştı. Askerî Eğitim Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşması 2011 yılında imzalanıp 2015 yılında yürürlüğe girmişti.

(2/1532) esas numaraları Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Yine, Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması Sayın Cumhurbaşkanımızın 2017 yılındaki ziyareti sırasında Sudan’da imzalanmıştı ve 2018 yılında yürürlüğe girmişti. Bunların devamı olarak bugün görüştüğümüz Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması’nın yürürlüğe girmesiyle birlikte savunma sanayisi alanında ortak üretim, teknoloji transferi ve ürünlerin karşılıklı tedariki mümkün olacak. Bunun yanında, az evvelki anlaşmada olduğu gibi, ortak üretilen ürünlerinin üçüncü ülkelere satışını ve savunma sanayimize ilave pazar imkânı sağlamayı hedefliyoruz.

Anlaşma hükümlerinin uygulanması, değerlendirilmesi ve gerektiğinde yapılacak değişikliklere ilişkin görevleri yürütecek bir karma komisyon kurulacak. Komisyon 2 ülke Savunma Bakanlığı temsilcilerinden oluşacak. Böylece Sudan’ın savunma sanayisi ürünlerine ilişkin ihtiyacı savunma sanayimizce karşılanabilecek, savunma sanayisi iş birliği her iki ülkenin yararına geliştirilebilecek. Anlaşma henüz yürürlüğe girmeden dahi 2018 yılında biz bu ülkeyle 2 kez savunma sanayisi iş birliği toplantısı düzenledik. Dolayısıyla bu onay sürecini bir an evvel tamamlayıp anlaşma yürürlüğe girdikten sonra bu ivmenin daha da artacağına ve savunma sanayisinde arzu ettiğimiz potansiyeli hayata geçirebileceğimizi düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Sayın Demirel, buyurun.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Sayın Başkanım, malumları olduğu üzere, Sudan’da hâlen askerî üniforma imalatı yapan bir firmamız var. Bu anlaşma, bu firmaların sayısının daha çok artmasına ve Sudan’la olan iş birliğinin artmasına vesile olacaktır.

Çok teşekkür ediyoruz efendim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bildiğiniz gibi, Sudan otuz yıl boyunca Ömer el-Beşir adında bir diktatör tarafından yönetildi ve bu el-Beşir ile Sayın Erdoğan’ın oldukça yakın dostlukları da vardı; bu konuda yakın tarihimizde Türkiye’yi ziyaret etmişti. Şimdi bu el-Beşir’e karşı halk ayaklandı ve 2019’un ilk çeyreğinde milyonlarca Sudanlı Ömer el-Beşir’in diktatörlüğüne karşı sokaklara çıktı ve iktidarı devirdi fakat iktidarı devirdikten sonra bu diktatör yerine halkın iktidara gelmesi gerekirken darbe yapıldı ve bu güçler şu anda “Bunlar geçici olarak hükûmetler, geçici hükûmetle şu anda yönetiyorlar.” dense de, belli bir süre verilse de şu anda yönetimdeler. Dolayısıyla biz burada hukukun üstünlüğü ve demokrasi ilkeleriyle bağdaşmayan bir durum görüyoruz ve öncelikle şu anda, bu anlaşma halkın iradesi dışında yönetilen bir ülkeyle, yönetilen temsilcilerle yapılıyor yani halkın iradesi dışındaki bir hükûmetle, geçici hükûmet adındaki bu hükûmetle yapılıyor ve HDP olarak geçici hükûmetle hiçbir uluslararası anlaşmanın yapılmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SUDAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 11 Mayıs 2017 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1532) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 7 Şubat Cuma günü 17.00'ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

10.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) (*****)

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Gündemin 10'uncu ve son maddesine geçiyorum: Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1458) esas numaralı Kanun Teklifi 14 Aralık 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 19 Aralık 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Uganda, siyasi istikrarı, nüfus yoğunluğu ve ekonomik potansiyeliyle Türkiye için önemli bir ülke. Bu ülkeyle gelişmeye açık bir ticari potansiyel görüyoruz. 2002 yılında 53 bin dolardı ticaret hacmimiz, bugün 60 milyon dolar düzeyinde ama bu rakam da doğal olarak yeterli değil, çok daha fazlasını yapabiliriz, bu rakamı daha da arttırabiliriz.

(2/1458) esas numaraları Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Birleşmiş Milletler ve Afrika Birliğinde etkin olmaya çabalayan Uganda, Birleşmiş Milletler barışı koruma misyonlarına da önemli düzeyde personel gönderiyor. Afrika Birliği Somali misyonunda en fazla asker barındıran ülke Uganda.

Doğu Afrika bölgesel güvenliği bakımından önemli bir rolü olan Uganda'yla askeri alandaki iş birliğimizi geliştirmek ve bu alandaki yasal altyapıyı tamamlamak istiyoruz. Bu anlaşma da bu amaca hizmet ediyor. Yine, 2016 yılında Cumhurbaşkanımızın Uganda'yı ziyareti sırasında bu anlaşma imzalandı. Anlaşma uyarınca savunma sanayisi mal ve hizmetlerinin ortak araştırma geliştirmesi, üretimi ve modernizasyonu, teknoloji transferi, bilimsel ve teknik bilgi değişimi alanlarında iş birliği yapacağız. Mutabık kalınırsa tabii buna üçüncü taraflara yönelik iş birliği de eklenebilecek. İki ülke Savunma Bakanlıkları arasında somut iş birliği alanlarını tespit etmek ve müşterek projeleri yürütmek üzere bir karma komisyon kurulacak.

Anlaşma imzalanmadan önce Uganda makamlarının Türk savunma sanayisine yönelik çok fazla bir bilgisi ve tecrübesi de yoktu. Anlaşmanın imzalanması henüz onaylanmadığı hâlde bu anlamda Uganda'nın Türk savunma sanayisine olan ilgisini de arttırdı ve biz de Uganda tarafını IDEF fuarlarımıza davet ettik ve bu anlamda karşılıklı savunma sanayisi iş birliği toplantılarımız başlamış oldu. Genellikle Rus ve Çin savunma sanayisi ürünleri kullanıyor bu ülke ve bu anlamda farklı pazarlara da açılmak istiyor ve Türk savunma sanayisine de büyük ilgi gösteriyor. Bu anlamda, bu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle Uganda'nın ülkemizin bu sektördeki gelişimine yönelik ilgisinin bir somut çıktıya dönüşeceğini, bir kazanıma dönüşeceğini öngörüyoruz ve bir an evvel Parlamentomuzda takdirlerinizle onaylanıp yürürlüğe girmesini önemsiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demirel, ilave edeceğiniz bir husus varsa, buyurun.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI SERDAR DEMİREL - Sayın Bakanım, malumları olduğu üzere, Uganda, Afrika Boynuzu'ndaki en önemli ülkelerden bir tanesi ve Sayın Bakanımın da demin belirttiği gibi, gitgide bölgede önemli bir güç unsuru hâline geliyor.

Ülkenin silah envanteri ağırlıklı olarak -yine bahsedildiği üzere- Rus ve Ukrayna ağırlıklı silahlardan oluşuyor. Ancak ülkenin son zamanlarda Batı menşeli silahlara doğru bir gidişi var. Nitekim, bu kapsamda Makina Kimya firmamızın bir yatırım projesi hâlen devam ediyor. Öte yandan, Güney Afrika Cumhuriyeti'nin de bu pazara girme çabalarını görüyoruz. Bu anlaşmanın imzalanması tüm firmaların elini güçlendirecek ve bu faaliyetlerin hızlanmasını sağlayacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UGANDA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 1 Haziran 2016 tarihinde Kampala’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 (1) - Bu Kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 (1) - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1458) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN VOLKAN BOZKIR - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 7 Şubat Cuma günü 17.00’ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

Sayın üyelerimiz, sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yok ise Dışişleri Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı 9’uncu Toplantısını kapatıyorum.

Gelecek toplantımızı 19 Şubat Çarşamba günü saat 11.00’de yapmayı planlıyoruz.

Komisyon üyelerimize, yürütme temsilcilerine içten teşekkürlerimi sunuyorum, hayırlı günler temenni ediyorum.

Kapanma Saati: 14.57

